

Februar 2023

Årsrapport 2022

Klagenævnet for Specialundervisning

Klagenævnet for
Specialundervisning

ANKESTYRELSEN

Telefon: 33 41 12 00 mandag til fredag klokken 9-15

Postadresse: Ankestyrelsen, 7998 statsservice

Mailadresse: ast@ast.dk

Hjemmeside: www.ast.dk

ISBN nr.: ###-##-####-##-#

Indholdsfortegnelse

KAPITEL 1	INDLEDNING	5
KAPITEL 2	KLAGENÆVNETS VIRKSOMHED	7
	Klagenævnets kompetence	7
	Klagenævnets sammensætning	8
	Sagsgangen i en klagesag	9
KAPITEL 3	KLAGESAGER I 2022	13
	Modtagne klager	13
	Afsluttede sager	14
	Realitetsbehandlede sager	17
	Sagsbehandlingstid	19
KAPITEL 4	UDVALGTE EMNER - FOLKESKOLEN	23
	Kommunernes visitering	23
	Nedsat undervisningstid og børn, der ikke er i skole	27
	Hjemvisninger	36
	Undervisning i ungdomsskolen	41
KAPITEL 5	KLAGER PÅ FOLKESKOLEOMRÅDET	42
	Klageårsager	42
	Afsluttede folkeskolesager	43
	Realitetsbehandlede folkeskolesager	44
	Henvisningsårsager	45
KAPITEL 6	KLAGER OG UDVALGTE EMNER PÅ UNGDOMSOMRÅDET (STU)	48
	Klageårsager	48
	Afsluttede STU sager	48
	Realitetsbehandlede STU sager	49
	Henvisningsårsager	50
	Udvalgte emner	51
KAPITEL 7	KLAGER PÅ FØRSKOLEOMRÅDET	59
KAPITEL 8	KLAGER PÅ VOKSENOMRÅDET	60
KAPITEL 9	KOMMUNERNES SAGSBEHANDLING	62
BILAG 1	KOMMUNEOVERSIGT FOLKESKOLESAGER	68

BILAG 2 KOMMUNEOVERSIGT STU-SAGER

KAPITEL 1

Indledning

Denne rapport giver et overblik over, hvad Klagenævnet for Specialundervisning har arbejdet med i 2022. Rapporten henvender sig særligt til kommunerne som førsteinstans på området, men også til interesseorganisationer, andre myndigheder og borgere med interesse for området.

Rapporten indeholder både statistik vedrørende nævnets sager, beskrivelser af cases og de temaer, der særligt har været i fokus i 2022. Herudover illustrerer rapporten, hvordan klagenævnet oplever og arbejder med det oplysningsgrundlag i sagerne, som er tilvejebragt i kommunen.

Klagenævnet for Specialundervisning behandler klager over kommunale afgørelser om specialundervisning og specialpædagogisk bistand til børn, unge og voksne. Klagenævnet behandler også klager over afgørelser om den særligt tilrettelagte ungdomsuddannelse for unge med særlige behov (STU). Klagenævnets kompetence er uddybet i kapitel 2.

Klagenævnet har i 2022 modtaget 358 klager. Størstedelen af klagerne er som i de foregående år klager over specialundervisning i folkeskolen. Antallet af modtagne klager på folkeskoleområdet viser en lille stigning i forhold til 2021.

Antallet af modtagne klager, der vedrører den særligt tilrettelagte ungdomsuddannelse (STU), er faldet med 15 procent, og klager på voksenområdet er på niveau med sidste år.

Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i klagenævnet er i 2022 steget lidt i forhold til 2021, hvor den var på 5,4 måneder. I 2022 var den 5,7 måneder.

Klagenævnet for Specialundervisning har realitetsbehandlet 304 sager i 2022. Nævnet har i 2022 været enig i kommunens afgørelse i ca. 52 pct. af sagerne. Det er samme niveau som i 2021.

I folkeskolesagerne ses en stigning i ændringsprocenten. Klagenævnet har i 2022 ændret ca. 36 pct. af de realitetsbehandlede sager. I 2021 blev ca. 30 pct. af sagerne ændret. Folkeskoleområdet er uddybet i kapitel 5.

På STU-området ses et fald i ændringsprocenten for STU målgruppe sagerne. Nævnet har i 2022 ændret ca. 62 pct. af sagerne om målgruppevurderinger. I 2021 ændrede nævnet ca. 89 pct. af disse sager. STU-området er uddybet i kapitel 6.

**LILLE STIGNING I
ÆNDRINGSPRO-
CENTEN I FOLKE-
SKOLESAGERNE**

**BEGRUNDELSES-
MANGLER ER
DEN OFTEST FO-
REKOMMENDE
FEJL I DE KOM-
MUNALE AFGØ-
RELSER**

Rapporten beskriver i kapitel 4 og 6 nogle udvalgte emner fra klagenævnets arbejde i 2021 på folkeskole- og ungdomsområdet.

Klagenævnet har gennem de seneste par år behandlet en del sager med børn, der gennem længere tid ikke har været i skole. Denne tendens har også gjort sig gældende i 2022, hvor barnet i 41 af de 232 behandlede folkeskolesager ikke var i skole under sagens behandling. Se mere på side 30.

Klagenævnet har i 2022 set en tendens til, at flere kommuner henviser elever i udskoling til undervisningstilbud i ungdomsskolen. Ungdomsskolen kan ikke udgøre et specialundervisningstilbud i henhold til folkeskolelovens regler om specialundervisning. Klagenævnet har kun kompetence til at behandle klager over undervisningstilbud efter folkeskoleloven. Se mere på side 41.

Klagenævnet har gennem de seneste år set et fald i antallet af klager, der handler om den særligt tilrettelagte ungdomsuddannelse (STU). I lighed med tidligere år har klagenævnet i 2022 set eksempler på uddannelsesplaner, hvor de formulerede mål for den unges STU har været af meget generel karakter, eller hvor der kun er beskrevet ganske få mål i forhold til de kompetencer, den unge ønsker at tilegne sig under uddannelsen. Se mere på side 55.

Årsrapporten viser desuden, at der i ca. 34 pct. af de realitetsbehandlede sager har været fejl i kommunens sagsbehandling. Den fejl, der oftest forekommer, er utilstrækkelig eller manglende begrundelse i afgørelserne. Denne fejl har udgjort mere end halvdelen af de formelle fejl. Se mere om begrundelser på side 62.

Yderligere information

På <https://ast.dk/naevn/klagenaevnet-for-specialundervisning> kan man læse mere om Klagenævnet for Specialundervisning. Her kan man finde K-meddelelser, som i kort form beskriver og vejleder om centrale problemstillinger, tidligere årsrapporter og oplysninger om klagenævnets arbejde, skabeloner m.m.

Man kan også finde forældre pjecen om specialundervisning til elever i folkeskolen og pjecen om særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse (STU).

KAPITEL 2

Klagenævnets virksomhed

Klagenævnet kan træffe afgørelser i klagesager om:

- Specialundervisning til elever i folkeskolen. Det gælder elever, der har behov for undervisning i specialskole eller specialklasse, og elever med behov for støtte i mindst 9 undervisningstimer ugentligt i almenklassen.
- Den særligt tilrettelagte ungdomsuddannelse (STU) til unge med særlige behov.
- Regionale specialpædagogiske tilbud til førskolebørn.
- Retlige spørgsmål i sager om specialundervisning for voksne.

Se henholdsvis kapitel 5, 6, 7 og 8 for en uddybende beskrivelse af de fire sagsområder.

KLAGENÆVNETS KOMPETENCE

Regelgrundlaget for klagenævnets virksomhed er fastlagt i en række love og bekendtgørelser. Dette regelgrundlag er nærmere beskrevet nedenfor.

§

REGELGRUNDLAG FOR KLAGENÆVNETS VIRKSOMHED I 2022

Folke- og førskoleområdet

- Folkeskoleloven: Lovbekendtgørelse nr. 1396 af 5. oktober 2022 om folkeskolen.
- Specialundervisningsbekendtgørelsen: Bekendtgørelse nr. 693 af 20. juni 2014 om folkeskolens specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand.
- Bekendtgørelse nr. 693 af 26. maj 2020 om specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand efter folkeskoleloven i dagbehandlingstilbud og på anbringelsessteder.
- Bekendtgørelse nr. 999 af 15. september 2014 om folkeskolens specialpædagogiske bistand til børn, der endnu ikke har påbegyndt skolegangen.

Ungdomsområdet

- STU-loven: Lovbekendtgørelse nr. 610 af 28. maj 2019 om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov.
- Bekendtgørelse nr. 739 af 3. juni 2016 om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov.

Voksenområdet

- Lovbekendtgørelse nr. 1653 af 9. august 2021 om specialundervisning for voksne.
- Bekendtgørelse nr. 378 af 28. april 2006 om specialundervisning for voksne.

Klagenævnets forretningsorden

- Bekendtgørelse nr. 998 af 15. september 2014 om forretningsorden for Klagenævnet for Specialundervisning.

KLAGENÆVNETS SAMMENSÆTNING

Klagenævnet er sammensat af en formand og fire nævnsmedlemmer. Medlemmerne udpeges af børne- og undervisningsministeren efter indstilling fra Kommunernes Landsforening (KL) og Danske Handicaporganisationer (DH). Der udpeges to medlemmer fra hver organisation.

KL kan udpege en sagkyndig rådgiver, der deltager i klagenævnets møder uden stemmeret. Medlemmerne er udpeget for en fireårig periode.¹ Klagenævnets medlemmer for 2022 har været udpeget siden den 1. januar 2019.

¹ Lovbekendtgørelse nr. 1396 af 5. oktober 2022 om folkeskolen § 51 a, stk. 1 og 2.

KLAGENÆVNETS SAMMENSÆTNING I 2022

Klagenævnets medlemmer:

- Ankechef Lene Conrad (formand)
- Daisy Nykjær-Andersen (KL)
- Karsten Meyer Olesen (KL)
- Kitt Boel (DH)
- Karl-Åge Andreasen (DH)

Charlotte Djuraas Lund er udpeget som særlig sagkyndig for KL.

Stedfortrædere for medlemmerne er:

- Vicedirektør Merete Pantmann, ankechef Lise Gry Beder og ankechef Jette Røgild (stedfortrædere for formanden)
- Jarl Falk Sabroe (KL)
- Signe Bekker Dhiman (KL)
- Alice Sif Bossing (DH)
- Brian Pedersen Veie (DH)

Der er knyttet juridisk og pædagogisk-psykologisk sekretariatsbistand til klagenævnet. Sekretariatet forbereder klagesagerne inden nævnets behandling. Der er to jurister, tre konsulenter med pædagogisk-psykologisk baggrund, en kontorfunktionær og en studentermedhjælper i sekretariatet.

Sekretariatet er placeret i Ankestyrelsen. Klagenævnet for Specialundervisning er en uafhængig klageinstans og dermed uafhængig af Ankestyrelsen og børne- og undervisningsministeren ved de enkelte sagers behandling og afgørelse.

SAGSGANGEN I EN KLAGESAG

Når en sag modtages i Klagenævnet for Specialundervisning, bliver den gennemgået af en jurist fra sekretariatet, som vurderer, om klagenævnet har kompetence til at behandle sagen.

I klagenævnet skelnes der mellem afsluttede sager og realitetsbehandlede sager. Samtlige sager, der oprettes i Klagenævnet for Specialundervisning, bliver afsluttet, men det er ikke alle sager, der bliver realitetsbehandlet.

**KLAGENÆVNET
HAR HAFT 11
NÆVNSMØDER I
2022**

EN SAG ER AFSLUTTET, NÅR:

- Klagenævnet har afvist sagen (fx pga. manglende kompetence).
- Klagenævnet har henvist til anden myndighed.
- Borgeren trækker klagen tilbage, eller
- Klagenævnet har behandlet sagen og truffet afgørelse (realitetsbehandlet).

EN SAG ER REALITETSBEHANDLET, NÅR:

- Klagenævnet har behandlet sagen på et nævnsmøde og truffet afgørelse om ændring af kommunens afgørelse.
- Klagenævnet har behandlet sagen på et nævnsmøde og truffet afgørelse om ikke at ændre kommunens afgørelse (stadfæstelse), eller
- Klagenævnet har hjemvist kommunens afgørelse til ny behandling og afgørelse i kommunen (fx hvis kommunen har truffet afgørelse på et utilstrækkeligt grundlag).

Klagenævnet har haft 11 nævnsmøder i 2022. Inden en sag behandles af nævnet, forbereder sekretariatet sagen. Sekretariatet sørger for, at alle relevante oplysninger i sagen er indhentet fra kommunen/skolen og klager. En jurist gennemgår sagen, og en pædagogisk-psykologisk fagkonsulent udarbejder en faglig indstilling til sagen.

En klager kan altid indsende oplysninger under klagesagens behandling. Nævnet har pligt til at inddrage oplysningerne i behandlingen af sagen, også selvom kommunen ikke har været bekendt med oplysningerne i deres behandling af sagen.

Kommunen er ikke part i klagesagen i klagenævnet. Kommunen er en forvaltningsmyndighed, der kan fastsætte, hvad der skal være ret over for borgeren. Kommunens afgørelse kan påklages til klagenævnet, men kommunen får ikke herved partsstatus. Kommunen skal derfor ikke partshøres.

Nævnet behandler sagen på nævnsmøde. Nævnets medlemmer har alle sagens dokumenter og sekretariatets indstilling til sagen til rådighed. Nævnet træffer afgørelse på dette grundlag. Afgørelsen sendes efterfølgende til klager og kommunen.

Afgørelsen er bindende for kommunen og således også for skolelederen. Det betyder, at kommunen i henhold til god forvaltningsskik skal efterleve klagenævnets afgørelse inden for rimelig tid.

Nedenfor er sagsgangene på klagenævnets forskellige sagsområder gennemgået.

Specialpædagogisk bistand og specialundervisning på førskole- og folkeskoleområdet

I sager om specialundervisning og specialpædagogisk bistand til folkeskoleelever og førskolebørn (regionale tilbud) skal en klage over kommunens afgørelse indgives til kommunen/skolen, inden der er gået fire uger, fra afgørelsen er modtaget. Kommunen/skolen har herefter fire uger til at genvurdere afgørelsen. Se mere om genvurderingsproceduren i kapitel 9 side 64.

Hvis kommunen fastholder sin afgørelse, skal kommunen sende klagen og sagens oplysninger til klagenævnets sekretariat. Hvis sekretariatet ikke har modtaget alle relevante oplysninger i sagen, bliver kommunen bedt om at sende de manglende oplysninger.

Forældrene har altid mulighed for at komme med bemærkninger til sagen, mens den verserer i klagenævnet.

En pædagogisk-psykologisk konsulent og en jurist gennemgår sagen, som bliver forelagt for klagenævnet med en indstilling til afgørelse. Klagenævnet behandler herefter sagen på et møde og træffer afgørelse.

Klagenævnets afgørelser gælder for det skoleår, som kommunens afgørelse handler om.

Den særligt tilrettelagte ungdomsuddannelse – STU

En klage om den særligt tilrettelagte ungdomsuddannelse skal indgives direkte til klagenævnet. Der er ingen klagefrist i disse sager.

Når klagenævnet modtager en klage, bliver kommunen hørt. Kommunen bliver ved høringen bedt om at sende sagens oplysninger til sekretariatet sammen med en udtalelse, der forholder sig til den unges/partsrepræsentantens konkrete klagepunkter og beskriver kommunens sagsbehandling.

Når sagens oplysninger og udtalelsen er modtaget, undersøger sekretariatet, om alle relevante oplysninger er vedlagt, og om der er behov for at indhente yderligere oplysninger fra kommunen.

Den unge/partsrepræsentanten har altid mulighed for at komme med bemærkninger til sagen, mens den verserer i klagenævnet.

En pædagogisk-psykologisk konsulent og en jurist gennemgår sagen, som bliver forelagt for klagenævnet med en indstilling til afgørelse. Klagenævnet behandler herefter sagen på et møde og træffer afgørelse.

Specialundervisning for voksne

En klage over en afgørelse om specialundervisning for voksne skal indgives direkte til klagenævnet. Klagen skal indgives senest fire uger efter modtagelsen af kommunens afgørelse.

Når klagenævnet modtager en klage over specialundervisning for voksne, bliver kommunen bedt om en udtalelse og om at sende sagens oplysninger til sekretariatet.

Borgeren har altid mulighed for at komme med bemærkninger til sagen, mens den verserer i klagenævnet.

Når der er partshørt, behandler en jurist sagen og forelægger den for klagenævnets formand, der efter bemyndigelse fra nævnet træffer afgørelse i sagen. Der er alene tale om en juridisk vurdering, og sagen behandles altså ikke på et nævns-møde.

Klagenævnet kan i sager om specialundervisning for voksne kun tage stilling til retlige spørgsmål, fx om kommunen har anvendt saglige hensyn ved sin skønsudøvelse, og om afgørelsen er begrundet.

Klagenævnet kan ikke tage stilling til, om borgeren skal have specialundervisning eller ej, eller om indholdet af tilbuddet kan tilgodese borgeren.

KAPITEL 3

Klagesager i 2022

Dette kapitel handler om de sager, der er modtaget og afsluttet i Klagenævnet for Specialundervisning i 2022. Der gives et overblik over antallet af modtagne klager, afsluttede klagesager, realitetsbehandlede klagesager og sagsbehandlingstid.

Kapitel 5 drejer sig om klagesagerne på folkeskoleområdet, og kapitel 6 handler om klagesagerne vedrørende den særligt tilrettelagte ungdomsuddannelse (STU).

MODTAGNE KLAGER

Klagenævnet for Specialundervisning har i 2022 modtaget 358 klager. Det er på niveau med 2021, hvor klagenævnet modtog 355 klager.

Tabel 3.1 viser, at der er sket et mindre fald af klager på ungdomsområdet, og at dette har været en generel tendens gennem de sidste par år. Klagenævnet har på ungdomsområdet modtaget 9 sager færre end i 2021, svarende til et fald på 15 pct.

På folkeskoleområdet har klagenævnet modtaget 10 klager mere end i 2021 og dermed en lille stigning i forhold til sidste år. Dette har været en generel tendens de seneste år.

På voksenområdet ligger antallet af sager på niveau med sidste år.

TABEL 3.1 FORDELING AF MODTAGNE KLAGER INDEN FOR KLAGENÆVNETS SAGSOMRÅDER

Klagenævnets sagsområder	2020	2021	2022
Folkeskoleklagesager	269	274	284
Ungdomsklagesager	72	60	51
Voksenklagesager	21	20	23
Førskoleklagesager	1	1	0
I alt	363	355	358

Tabel 3.1 viser, at klagenævnet modtager ganske få førskoleklager. Det er alene kommunernes afgørelser om visitering til et regionalt tilbud på førskoleområdet, hvor der er klageadgang til Klagenævnet for Specialundervisning. Klager over kommunale tilbud på førskoleområdet ligger uden for klagenævnets kompetenceområde.

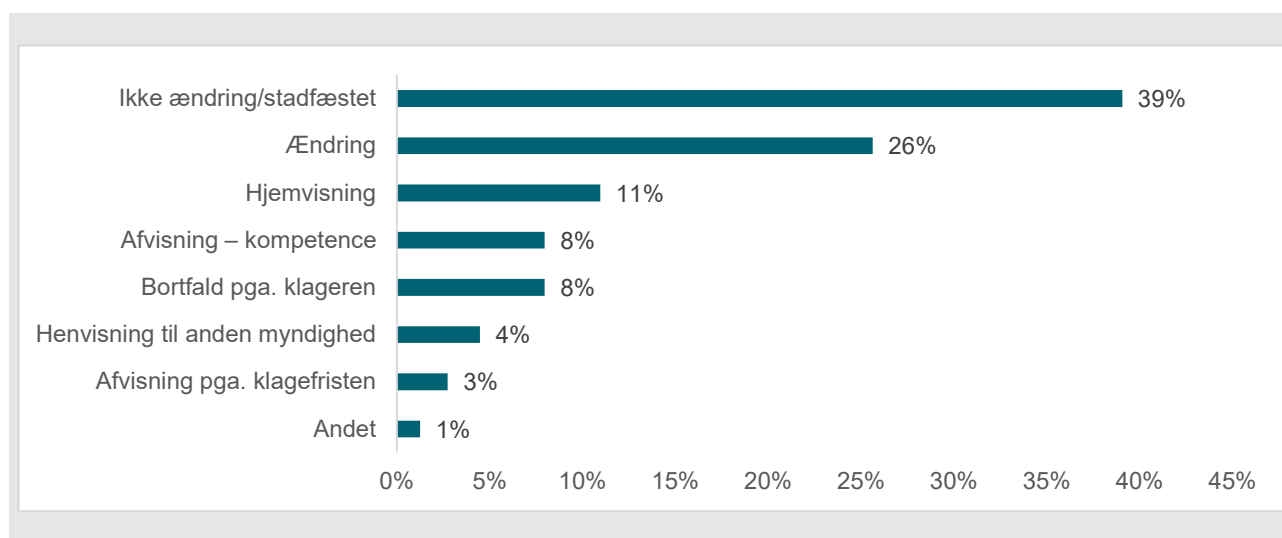
402 AFSLUTTEDE SAGER I 2022

AFSLUTTEDE SAGER

Klagenævnet har i 2022 afsluttet 402 klagesager. Antallet af modtagne og afsluttede sager på et år er ikke det samme, da sager, der er modtaget sidst på året, først bliver afsluttet i det nye år. I 2021 blev der afsluttet 306 sager.

I figur 3.1 ses udfaldet af de afsluttede klagesager. Figuren viser både de sager, der fx er blevet afvist, fordi nævnet ikke har kompetence til at behandle klagen, dem der er blevet henvist til anden myndighed, og de sager, der er blevet realitetsbehandlet og er blevet ændret, stadfæstet eller hjemvist.

FIGUR 3.1 UDFALDET AF ALLE AFSLUTTEDE SAGER I 2022

Ikke ændring/stadfæstet, ændring og hjemvisning.

Se om de realitetsbehandlede sager på side 17 og i kapitlerne 5, 6, 7 og 8.

Bortfald pga. klager

8 pct. af sagerne er afsluttet med "bortfald pga. klager". Det er tilfælde, hvor borgeren har valgt at trække sin klage tilbage. I de fleste tilfælde skyldes det, at borgeren under sagens behandling i klagenævnet har fået det ønskede specialundervisningstilbud eller STU-tilbud i kommunen.

Klagenævnet opfordrer i den forbindelse kommunerne til at være opmærksomme på at orientere klagenævnet, hvis kommunen påtænker og/eller træffer afgørelse om et nyt undervisningstilbud, mens klagen er sendt til behandling i klagenævnet.

Afvisning – kompetence

Klagenævnet for Specialundervisning har i 2022 afvist ca. 8 pct. af sagerne, da klagenævnet ikke har haft kompetence til at behandle dem.

Klagenævnets kompetence i folkeskolesagerne følger af folkeskolelovens § 51, jf. § 20, stk. 2.

PÅ FOLKESKOLEOMRÅDET KAN DER KLAGES OVER:

- Specialskole (inkl. specialundervisning i interne skoler på dagbehandlings- og anbringelsessteder)
- Specialklasse
- Støtte i mindst 9 undervisningstimer á 60 minutter ugentligt i en almen folkeskoleklasse

Klagenævnet afviser at behandle en klage på folkeskoleområdet, når den ikke vedrører en afgørelse om specialundervisning. Klagenævnet kan således ikke behandle klager over afgørelser om fx transport til og fra skole, indplacering på klassetrin og midlertidig enkeltmandsundervisning.

Klagenævnet har heller ikke kompetence til at tage stilling til, om et barn har behov for behandling efter servicelovens regler eller til at behandle sager om det frie skolevalg.

PÅ STU-OMRÅDET KAN DER KLAGES OVER:

- Om den unge tilhører målgruppen
 - Den endelige individuelle uddannelsesplan
 - Hvor stor en andel af det årlige timetal, der for den enkelte unge skal anvendes til praktiske aktiviteter, herunder praktik
 - Den unges anmodning om at afbryde ungdomsuddannelsen
 - Om alderskravet kan fraviges i forbindelse med genoptagelse af uddannelsen
 - Kommunens afbrydelse af ungdomsuddannelsen
 - Indholdet af uddannelsen (fx uddannelsessted)
-

Klagenævnet afviser at behandle en klage, hvis den ikke vedrører en afgørelse om ovenstående. Fx afvises klager over afgørelser om betaling af transport til uddannelsesstedet og afgørelser om botilbud.

Henviſning til anden myndighed

Sagerne bag de 4 pct. i figur 3.1, hvor klagenævnet henviser til en anden myndighed, dækker over de tilfælde, hvor forældrene i folkeskolesager indsender klagen direkte til klagenævnet.

Det følger af folkeskoleloven, at en klage til klagenævnet skal indgives til den myndighed, der har truffet afgørelsen. Giver den myndighed, der har truffet afgørelsen, ikke klageren medhold, sender myndigheden sagen videre til klagenævnet.

Forældrene vælger i en række tilfælde at sende klagen direkte til klagenævnet, fordi de ikke kan få en skriftlig afgørelse fra kommunen/skolen.

Når klagenævnet modtager en klage direkte fra forældrene, sendes den tilbage til kommunen/skolen med en anmodning om genvurdering. Sagen bliver herefter afsluttet i klagenævnet. Hvis kommunen derefter har genvurderet sagen og fortsat ikke giver forældrene medhold, sender kommunen klagen videre til klagenævnet, som så opretter en ny sag og realitetsbehandler klagen.

Afvisning på grund af klagefristen

Klagenævnet har afvist ca. 3 pct. af sagerne, fordi klagen er indgivet for sent.

I folkeskolesager er klagefristen 4 uger fra dagen, hvor afgørelsen modtages af forældrene. Ved brug af digital post lægger klagenævnet som udgangspunkt til grund, at afgørelsen er kommet frem samme dag, som den er sendt. Klagefristen udløber samme ugedag, som afgørelsen er kommet frem. Det vil sige, at hvis afgørelsen kommer frem en onsdag, udløber klagefristen om onsdagen 4 uger senere.

Hvis en klage ikke er indgivet inden for klagefristen på 4 uger, skal skolen/kommunen straks sende klagen til klagenævnet med angivelse af, at klagefristen ikke er overholdt.

Det er alene klagenævnet, der kan dispensere fra en overskredet klagefrist. Fristen i lovgivningen er absolut, hvilket vil sige, at det som udgangspunkt vil føre til en afvisning af klagen, hvis fristen overskrides. At fristen er absolut betyder også, at kommunen ikke kan give klager en længere klagefrist. Klagenævnet

foretager en konkret vurdering af, om der er oplysninger i sagen, der kan begrunde, at klagenævnet alligevel bør behandle sagen på trods af, at klagen er indgivet for sent.

Klager har altid mulighed for at indgive en foreløbig klage inden for klagefristen, som efterfølgende kan uddybes, eller trækkes, hvis klager finder ud af, at tilbuddet er godt nok, og man alligevel ikke ønsker at klage.

Der er ingen klagefrist på STU-området.

304 REALITETSBEHANDLEDE SAGER I 2022

REALITETSBEHANDLEDE SAGER

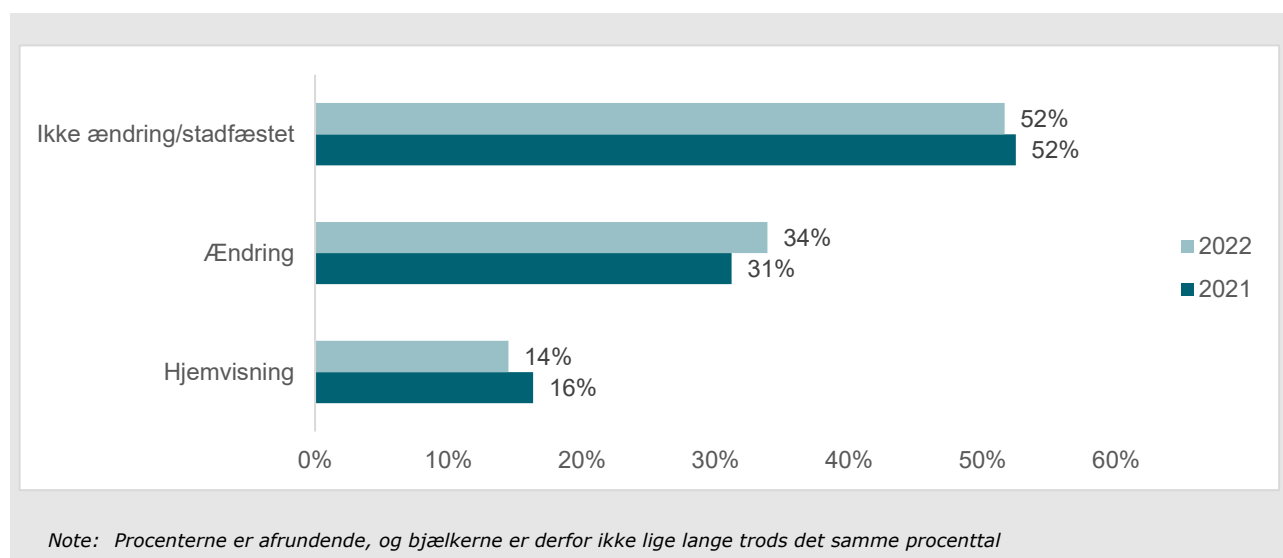
Størstedelen af de afsluttede sager i 2022 er blevet realitetsbehandlet. Se mere om sagsgangen i en klagesag i kapitel 2 side 9.

TABEL 3.2 REALITETSBEHANDLEDE SAGER I PERIODEN 2020-2022

Årstal	2020	2021	2022
Antal realitetsbehandlede sager	265	202	304

Af de 402 afsluttede sager har Klagenævnet for Specialundervisning i 2022 realitetsbehandlet 304 sager, hvilket svarer til 75 pct.

FIGUR 3.2 UDFALDET AF REALITETSBEHANDLEDE SAGER I 2022 OG 2021

Ændring

Klagenævnet har ændret kommunens afgørelse i ca. 34 pct. af de realitetsbehandlede sager, svarende til 103 sager. Det er en

lille stigning i forhold til 2021, hvor klagenævnet ændrede ca. 31 pct. af de realitetsbehandlede sager.

Klagenævnet kan kun ændre kommunens afgørelse om et undervisningstilbud i en almenklasse i folkeskolen til et undervisningstilbud i en specialklasse eller på en specialskole, hvis vægtige faglige grunde taler for det.²

Klagenævnet kan i øvrigt kun ændre kommunens afgørelse om specialundervisning, hvis nævnet vurderer, at et andet specialundervisningstilbud i klart højere grad imødekommer elevens undervisningsbehov.

Klagenævnet kan ikke træffe afgørelse om at en elev skal henvises til specialklasse på en bestemt skole eller til en bestemt specialskole.³

På STU-området er der ikke særlige betingelser i lovgivningen i forhold til, om nævnet kan ændre en kommunes vurdering af, om den unge er i målgruppen. Klagenævnets afgørelser beror på en konkret vurdering af, om den unge vil kunne gennemføre en anden ungdomsuddannelse, eventuelt med støtte. Se også kapital 6 side 52.

I de STU-sager, der handler om valg af uddannelsessted, vurderer klagenævnet, om kommunens valg af STU-uddannelsessted kan imødekomme den unges vanskeligheder, behov og interesser og de faglige, personlige og sociale mål, der er opstillet for den unges uddannelsesforløb i uddannelsesplanen.

Ikke ændring/stadfæstelse

Klagenævnet har været enig i kommunens afgørelse i ca. 52 pct. af de realitetsbehandlede sager, svarende til 157 sager. Det er på niveau med sidste år.

Hjemvisning

Nogle af de realitetsbehandlede sager er ikke behandlet på nævnsmøder, men er afgjort af formanden for klagenævnet efter bemyndigelse fra nævnet.⁴ Det kan være sager, hvor sagen skal hjemvises til ny behandling og afgørelse i kommunen, fordi sagen ikke er oplyst tilstrækkeligt til, at nævnet kan vurdere barnets eller den unges behov.

² Lovbekendtgørelse nr. 1396 af 5. oktober 2022 om folkeskolen § 51 c, stk. 1.

³ Lovbekendtgørelse nr. 1396 af 5. oktober 2022 om folkeskolen § 51 c, stk. 2.

⁴ Klagenævnet kan bemyndige formanden for klagenævnet til at træffe afgørelse i visse sager, jf. § 9 i forretningsorden for Klagenævnet for Specialundervisning (Bekendtgørelse nr. 998 af 15. september 2014).

Klagenævnet har i 2022 hjemvist ca. 14 pct. af de realitetsbehandlede sager til fornyet behandling i kommunerne, svarende til 44 sager fordelt på folkeskole-, STU- og voksenområdet. I 2021 hjemviste klagenævnet ca. 16 pct. af de realitetsbehandlede sager.

Kommunen/skolen skal som forvaltningsmyndighed oplyse sagen tilstrækkeligt, inden der træffes afgørelse. Det betyder, at hvis kommunen har truffet afgørelse om specialundervisning eller truffet afgørelse om STU, målgruppe eller uddannelsessted, på et grundlag, der ikke er tilstrækkeligt, kan klagenævnet blive nødt til at sende sagen tilbage til kommunen (hjemvise), så de nødvendige oplysninger kan blive tilvejebragt.

Se mere om hjemvisning grundet manglende oplysninger på folkeskoleområdet i kapitel 4 side 36.

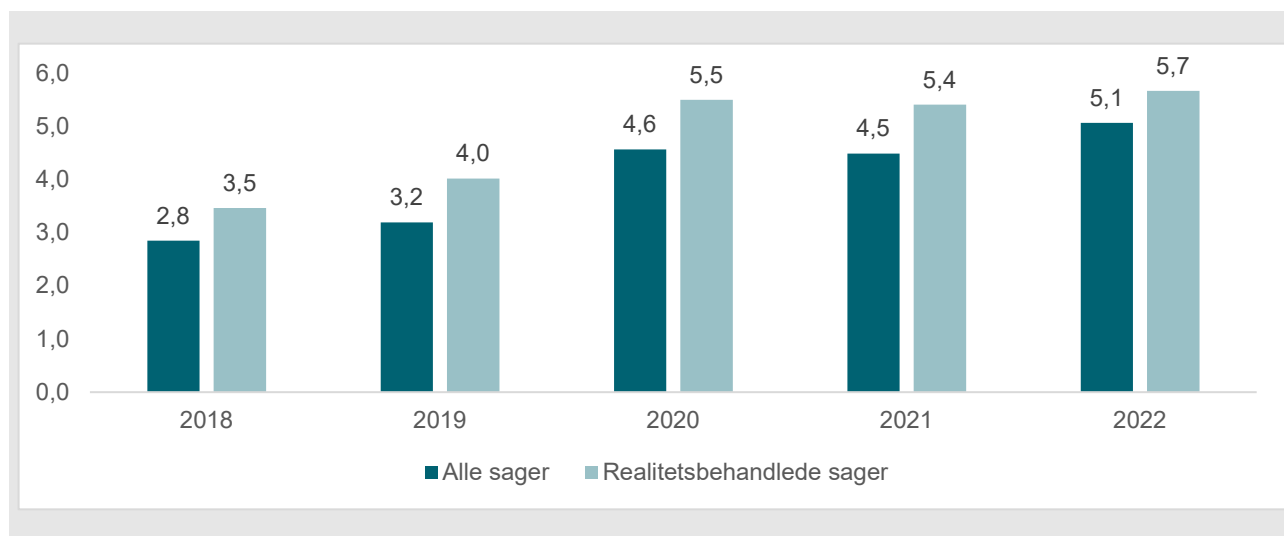
Det kan også være nødvendigt for klagenævnet at hjemvise en sag, hvis kommunen i afgørelsen har fortolket lovgivningen forkert, og det har haft betydning for resultatet. Hvis sagen er tilstrækkeligt oplyst, kan klagenævnet dog tit rette op på en sådan fejl og træffe afgørelse i sagen.

Ved hjemvisning afsluttes sagen i klagenævnet. Kommunens nye afgørelse kan der igen klages over.

SAGSBEHANDLINGSTID

Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for alle sager i 2022 var på 5,1 måneder. Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for de sager, hvor sagerne har været behandlet på et nævns-møde eller er blevet hjemvist (de realitetsbehandlede sager) var i 2022 på 5,7 måneder.

FIGUR 3.3 SAGSBEHANDLINGSTID I PERIODEN 2018-2022 (ANTAL MÅNEDER)

De realitetsbehandlede sager har en længere sagsbehandlingstid end de sager, der bliver afsluttet med en afvisning på grund af manglende kompetence, overskridelse af klagefristen eller henvisning til anden myndighed. Det skyldes, at sagernes forløb er anderledes, fordi de skal behandles og afgøres på et nævnsmøde. De sager, hvor klagen bliver afvist, fx fordi nævnet ikke har kompetence til at behandle sagen, eller fordi klageren trækker sin klage tilbage, bliver ikke behandlet på nævnsmøde. Se kapitel 2 om klagenævnets virksomhed.

Sagsbehandlingstiden bliver løbende påvirket af antallet af modtagne klager samt af tidspunktet for kommunernes visitation til skoletilbud. Se mere herom i kapitel 4 side 23.

Det påvirker også sagsbehandlingstiden, når der i de enkelte sager mangler oplysninger, eller når sekretariatet må afvente nye oplysninger, som borgeren ønsker indhentet.

Der er i en meget stor andel af folkeskolesagerne behov for at indhente flere oplysninger fra kommunerne, selv om oplysningerne kunne have været medsendt i forbindelse med oversendelsen af klagen til klagenævnet.

§

DOKUMENTER, DER SKAL MEDSENDES KLAGEN

Specialundervisningsbekendtgørelsen (*BEK nr. 693 af 20. juni 2014*)

§ 22, stk. 4. Samtidig med, at klagen sendes til klagenævnet, jf. stk. 2 og 3, sender myndigheden følgende dokumenter til klagenævnet:

- 1) Den oprindelige afgørelse, som forældrene har klaget over.
- 2) Aktuelle skoleudtalelse og elevplaner.
- 3) En beskrivelse af det tilbudte undervisningstilbud, der klages over.
- 4) Den pædagogisk-psykologisk vurdering med forslag til den nærmere ordning af den specialpædagogiske bistand.
- 5) Relevante faglige udtalelser om eleven fra andre sagskyndige, herunder eventuelt en udtalelse fra den nationale videns- og specialrådgivningsorganisation (VISO).
- 6) Relevante mødereferater mellem forældrene, skolen, kommunen m.fl.

Det fremgår også af klagenævnets hjemmeside, hvilke oplysninger kommunerne skal sørge for at sende med til brug for klagesagsbehandlingen. Se mere her:

[Dokumenter, som kommunen skal sende til Klagenævnet for Specialundervisning – Ankestyrelsen \(ast.dk\)](#)

Det har siden efteråret 2020 været muligt at anvende Ankestyrelsens web-ankeskema, når kommunen skal sende klagesager på folkeskoleområdet til klagenævnet. I web-ankeskemaet bliver den kommunale medarbejder guidet til at vedlægge de akter, der er nødvendige for, at klagenævnet kan behandle den konkrete sag.

Klagenævnet opfordrer alle kommuner til at benytte sig af web-ankeskemaet ved oversendelse af klagesager.

Web-ankeskemaet kan findes via virk.dk. Her logges ind via Nem-login.

Læs mere om Ankestyrelsens web-ankeskema her:

<https://ast.dk/om-ankestyrelsen/blanketter/ankeskema-til-kommuner/ankeskema>

<https://ast.dk/om-ankestyrelsen/blanketter/ankeskema-til-kommuner/akter/akter>

KAPITEL 4

Udvalgte emner - folkeskolen

Kapitlet handler om udvalgte emner på folkeskoleområdet fra klagenævnets arbejde i 2022.

I kapitlet bruges eksempler for at vise nogle af de forskellige problematikker, der har været i sagerne. I den sammenhæng er det vigtigt at gøre opmærksom på, at de anvendte eksempler er konstruerede og forenklede. Alle sager bliver individuelt behandlet, og da mange forskellige faktorer i sagerne spiller ind, kan der være forskellige afgørelsesudfald på to sager, der umiddelbart forekommer ens.

På folkeskoleområdet har klagenævnet i 2022 valgt at belyse følgende emner nærmere:

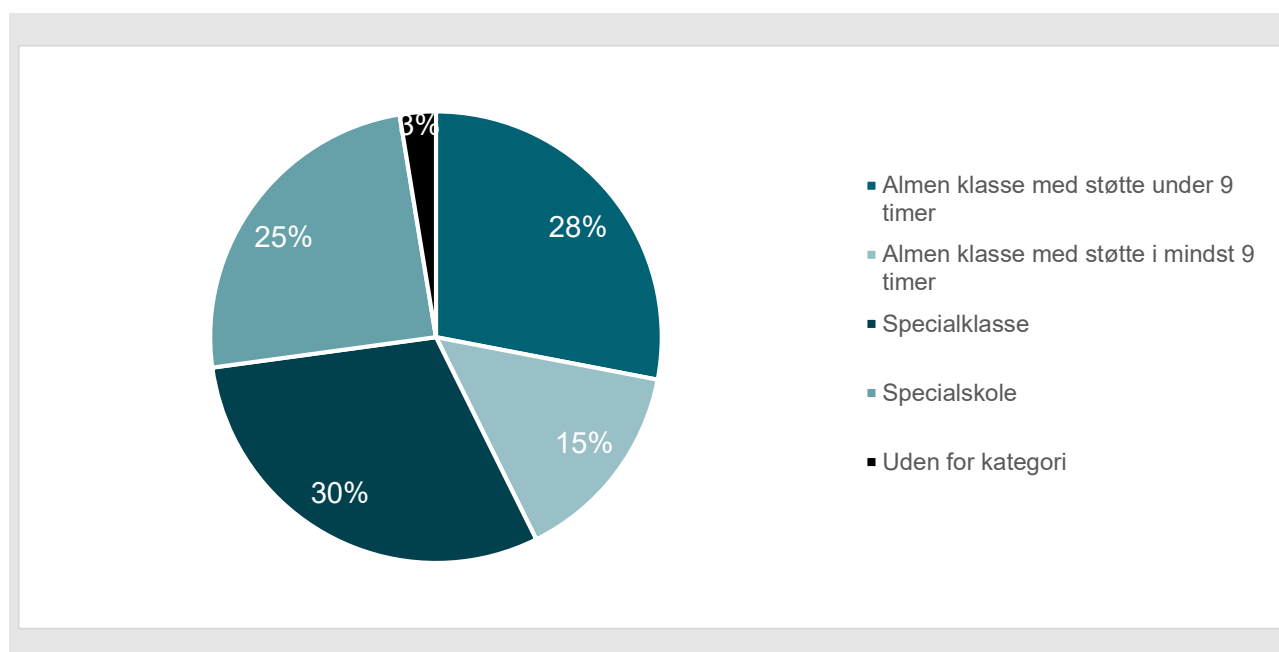
- Kommunernes visitering
- Nedsat undervisningstid og børn, der ikke kommer i skole
- Hjemvisninger
- Undervisning i ungdomsskolen

KOMMUNERNES VISITERING

Klagenævnet registrerer det undervisningstilbud, kommunen eller skolen har visiteret barnet til.

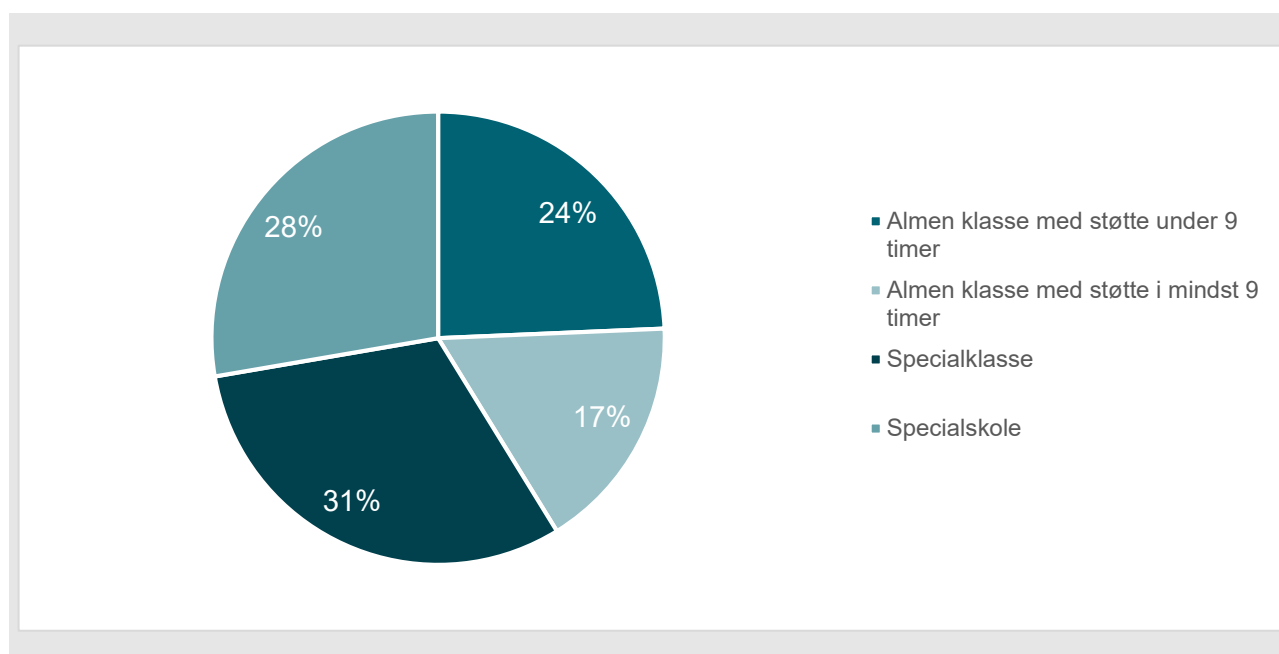
I de 232 realitetsbehandlede folkeskolesager, nævnet har afgjort i 2022, fordeler kommunernes visitering sig på følgende måde:

FIGUR 4.1 KOMMUNERNES VISITERING I 2022

I 2021 så fordelingen ud som vist nedenfor i figur 4.2:

FIGUR 4.2 KOMMUNERNES VISITERING I 2021

I 2022 ligger andelen af sagerne, hvor kommunen har givet afslag på specialundervisning og vurderet, at elevens undervisningsbehov kan tilgodeses inden for rammerne af den almene undervisning på 28 pct. Dette er en mindre stigning sammenlignet med 2021, hvor kommunerne i 24 pct. af sagerne havde

truffet afgørelse om, at eleven ikke skal tilbydes specialundervisning og i stedet have støtte i den almindelige undervisning med støtte i mindre end 9 klokketimer ugentligt.

Der ses omvendt et mindre fald i andelen af klagesager, hvor kommunen har visiteret eleven til specialundervisning i form af støtte i mindst 9 undervisningstimer ugentligt i den almene klasse. I 2022 er der visiteret til specialundervisning i almen klasse i 15 pct. af klagesagerne. I 2021 udgjorde det 17 pct. af sagerne, hvilket ligeliges gjorde sig gældende i 2020. Til sammenligning blev der i 2019 visiteret til specialundervisning i form af støtte i mindst 9 undervisningstimer ugentligt i almenklassen i 28 pct. af klagesagerne.

Andelen af sager, hvor afgørelserne handler om kommunernes visitation til specialklasse, ligger i 2022 på 30 pct. Dette er omtrent samme niveau som i 2021, hvor kommunerne havde visiteret til specialklasse i 31 pct. af sagerne. Tidligere har andelen af klagesager, hvor kommunen har visiteret til specialklasse, ligget på et højere niveau. I 2020 udgjorde andelen 41 pct. af folkeskolesagerne. I 2019 var det 42 pct. og i 2018 ca. 44 pct. af sagerne.

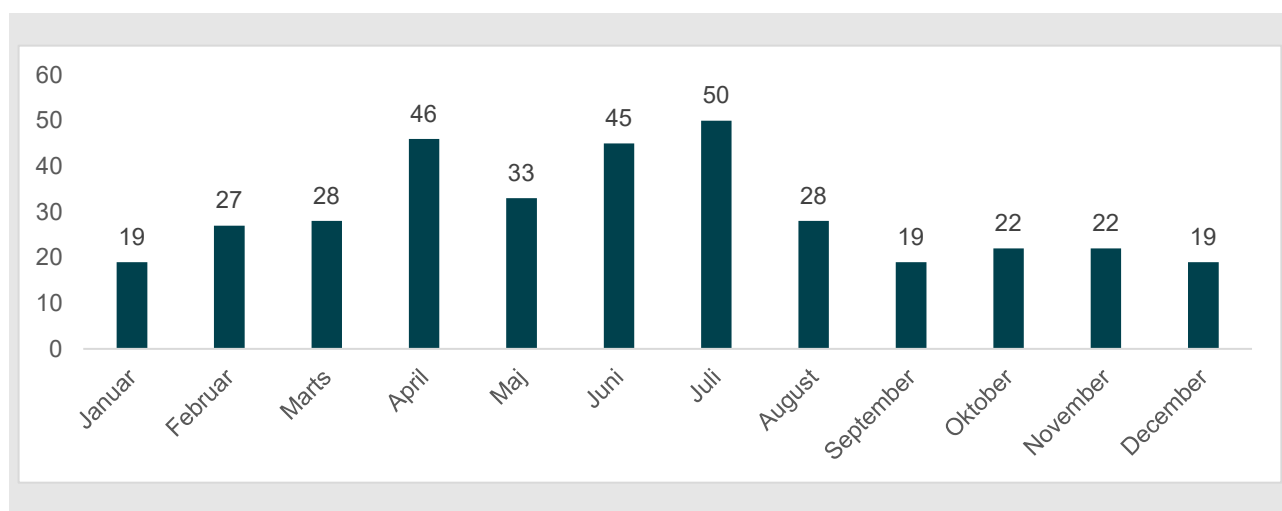
I 2022 ligger andelen af sager, hvor kommunerne har visiteret til specialskole, på 25 pct. I 2021 udgjorde de 28 pct. af sagerne. Dette udgør til sammenligning en større andel af klagesagerne end i 2020 og 2019, hvor visitation til specialskole udgjorde henholdsvis 18 og 17 pct. af sagerne på folkeskoleområdet.

I nogle af de sager klagenævnet modtager, har kommunen visiteret eleven til specialundervisning i et dagbehandlingstilbud. Klagenævnet kan ikke tage stilling til barnets eller den unges behov for dagbehandling, men har kompetence til at træffe afgørelse om undervisningsdelen i et dagbehandlingstilbud. Nogle af sagerne, hvor kommunerne har visiteret til specialskole, kan også være sager, hvor kommunen har visiteret eleven til specialundervisning i et dagbehandlingstilbud.

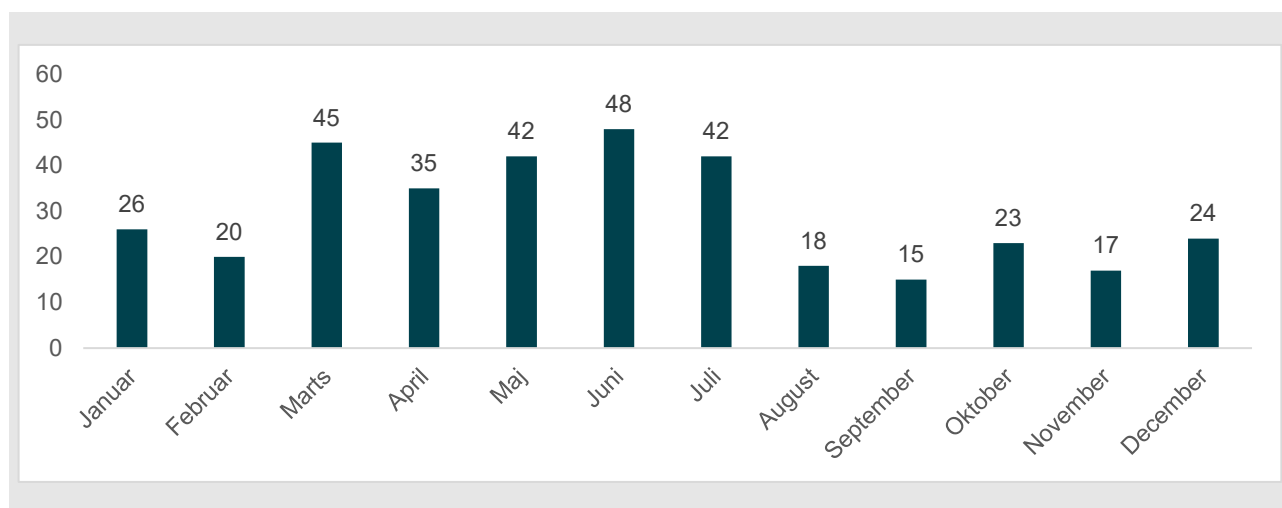
Sagerne uden for kategori kan fx være sager, hvor kommunen har visiteret til et undervisningstilbud i ungdomsskole-regi. Se mere herom på side 41.

I lighed med tendensen de sidste par år har klagenævnet også i 2022 modtaget mange sager tæt på eller i skolernes sommerferie.

FIGUR 4.4 FORDELING AF KLAGER MODTAGET I 2022

FIGUR 4.5 FORDELINGEN AF KLAGER MODTAGET I 2021

I figur 4.4 fremgår det, at klagenævnet i juli 2022 modtog 50 sager, og af figur 4.5 fremgår det, at klagenævnet modtog 42 sager i juli 2021. Tendensen til flere modtagne sager tæt på eller i sommerferien ses tilbage til 2019, hvor klagenævnet modtog 66 klagesager i juli måned mod 36 klager i juli 2018.

Den sene visitering til undervisningstilbud betyder, at klager over kommunernes afgørelser først bliver behandlet i klagenævnet i det nye skoleår⁵. Forældre og elever får altså først en afgørelse fra klagenævnet, når det nye skoleår er gået i gang.

⁵ Efter folkeskolelovgivningen skal der ske en løbende visitation på grundlag af elevens behov.

Klagenævnet opfordrer i den forbindelse til, at kommunerne er opmærksomme på at få skrevet i afgørelserne, hvornår afgørelsen gælder fra, herunder hvilket/hvilke skoleår afgørelsen vedrører.

NEDSAT UNDERVISNINGSTID OG BØRN, DER IKKE ER I SKOLE

Elever med nedsat undervisningstid

Klagenævnet har i en årrække set en del sager, hvor elever grundet manglende trivsel får nedsat deres undervisningstid og dermed ikke følger den fulde undervisning for klassetrinnet. I de sager ses det ofte, at barnet opleves overstimuleret og belastet af at gå i skole på fuld tid, hvorfor skole og forældre bliver enige om at reducere elevens skema.

Klagenævnet ser også eksempler på sager, hvor barnet alene reagerer med overbelastning i hjemmet efter endt skoledag. I disse sager sker nedsættelsen af undervisningstiden ofte på forældrenes foranledning. I nogle sager har eleven faste afkortede skoledage, og i andre sager ses det, at eleven har én eller flere faste fridage i løbet af ugen for at have overskud til at deltage i den resterende undervisning.

For elever, der modtager specialundervisning (elever som får støtte i mindst 9 undervisningstimer ugentligt, går i specialklasse eller går på specialskole) er det muligt at gøre undtagelse fra undervisningstidens samlede længde efter bekendtgørelse om folkeskolens specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand. Se regelboksen nedenfor.

§

Nedsættelse af undervisningstiden

Specialundervisningsbekendtgørelsen (BEK 693 af 20. juni 2014)

§ 12, stk. 3. Undervisningstiden kan med forældrenes tilslutning nedsættes, hvis elevens helbred ifølge lægeerklæring ikke tillader gennemførelse af fuld undervisning.

Klagenævnet ser eksempler på nedsættelse af undervisningstiden og fritagelse for fag både for elever, der ikke modtager specialundervisning og for elever, der modtager specialundervisning.

Klagenævnet ser ligeledes eksempler på, at undervisningstiden nedsættes, eller eleven fritages for undervisning i fag i stedet for, at kommunen eller skolen tilbyder eleven relevant støtte i

undervisningen og uden at tilbyde anden undervisning i de timer, hvor eleven er fritaget for et fag. Det ses i nogle sager, at elevens timetal nedsættes over en længere periode, uden at der er taget stilling til, om specialundervisning vil kunne afhjælpe elevens vanskeligheder og øge elevens deltagelsesmuligheder i undervisningen.

En skole kan ikke vælge at nedsætte undervisningstiden for en elev eller fritage en elev for undervisning i fag i stedet for at tilbyde eleven relevant støtte i undervisningen, herunder specialpædagogisk bistand. En nedsættelse af undervisningstiden over en længere periode kan derfor ikke træde i stedet for visitation af eleven til et relevant specialundervisningstilbud.

Læs mere om nedsættelse af undervisningstiden og fritagelse for fag i [K-meddelelse nr. 41](#)

Et eksempel er en elev i 8. klasse med Aspergers syndrom. Skolen oplevede i løbet af 6. og 7. klasse, at eleven i stigende grad blev udfordret i sin deltagelse i undervisningen grundet angst, uro, impulsivitet, svigtende koncentration og udtrætning i løbet af skoledagen. Forældrene oplevede et barn, der reagerede derhjemme, og som det med tiden blev sværere at få i skole.

Skolen havde gennem de seneste par år i vid udstrækning forsøgt at imødekomme elevens behov for autismepædagogik. I forbindelse med nødundervisning under en covid-nedlukning havde skolen i en periode haft mulighed for at tilbyde undervisning i en lille gruppe samt ekstraordinært at tildele eleven 20 timers støtte. I disse rammer sås eleven fagligt deltagende og i trivsel. Efterfølgende daledede elevens trivsel og deltagelse mærkbart til trods for, at skolen fortsat iværksatte specialpædagogiske tiltag inden for den almindelige undervisning. Som konsekvens heraf fik eleven et reduceret skema ved opstarten af 8. klasse. I starten sås en positiv fremgang hos eleven, men i løbet af efteråret oplevede skolen igen, at elevens trivsel var nedadgående til trods for tiltag og reduceret skema.

Kommunen havde visiteret til fortsat skolegang i klassen med støtte inden for rammerne af den almene undervisning og dermed givet afslag på tildeling af specialundervisning.

Forældrene klagede over kommunens afgørelse, da de ønskede, at deres barn blev visiteret til specialundervisning i mindst 9 timer om ugen.

Klagenævnet ændrede skolens afgørelse. Nævnet vurderede, at de tiltag, skolen havde mulighed for at iværksætte inden for den almindelige undervisning, ikke var tilstrækkelige i forhold til graden af de vanskeligheder og det behov for støtte, som eleven havde i skoledagen. Nævnet vurderede derfor, at eleven skulle tilbydes specialundervisning i form af støtte i mindst 9 timer ugentligt. Nævnet vurderede, at eleven fremstod med flere gode ressourcer, og at eleven ville kunne profitere af et undervisningstilbud i almenklassen med den tildelte støtte, hvis der blev taget hensyn til elevens behov for struktur, forudsigelighed, afskærmning og støtte i skoledagen.

Når en elevs timetal har været nedsat over en længere periode, kan nævnet i afgørelsen bemærke, at der må laves en plan for, hvordan elevens timetal kan øges med henblik på, at eleven kommer op på fuldt timetal inden for en overskuelig fremtid.

Nævnet har i afgørelsen også mulighed for at bemærke, at Pædagogisk Psykologisk Rådgivning (PPR) og skole må følge elevens trivsel og udvikling tæt, og at elevens undervisningsbehov må genvurderes, hvis det ikke lykkes at få eleven på fuldt timetal inden for en overskuelig fremtid uden overbelastningsreaktioner til følge.

Af de 232 behandlede sager på folkeskoleområdet i 2022 har der i 55 af sagerne været tale om en elev, som har fået nedsat sin undervisningstid og fulgt et reduceret skema. Det svarer til ca. 24 pct. af sagerne. I 2021 gjorde det sig til sammenligning gældende i 33 ud af 148 behandlede folkeskolesager svarende til ca. 22 pct. af sagerne. I registreringen af sager, hvor der ses reduceret skema, er der ikke skelnet mellem elever, der ikke modtager specialundervisning, og elever der modtager specialundervisning.

Børn, der ikke er i skole

I 2022 har klagenævnet i lighed med tidligere år behandlet en del sager, hvor en elev gennem længere tid ikke har været i skole og fortsat ikke er i skole, mens sagen behandles i klagenævnet. Ofte har der gennem en længere periode været stigende fravær. I nogle af sagerne har eleven haft stigende sporadisk fravær forinden det fulde skolefravær, og i flere af sagerne har eleven haft et aftalt reduceret skoleskema i en længere periode forud for, at eleven helt holdt op med at komme i skole.

I nogle sager ses det, at eleven gennem flere år ikke har kunnet følge den fulde undervisning for klassetrinnet. I enkelte sager ses det, at børn, der helt er holdt op med at komme i skole, har været hjemme i mere end et år.

I flere af sagerne med børn, der er endt med højt fravær eller med ikke at komme i skole, ser klagenævnet, at der i skolen som oftest har været en særlig opmærksomhed på at tilrettelægge undervisning og særlige indsatser for at tilgodese den enkelte elevs vanskeligheder og behov i løbet af skoledagen. Ofte arbejdes der ud fra individuelle mål for den enkelte elev med brug af udvidet elevplan eller handleplaner og løbende evaluering.

I nogle af de sager, klagenævnet modtager, ses det, at eleven profiterer af de iværksatte tiltag, og der beskrives øget trivsel

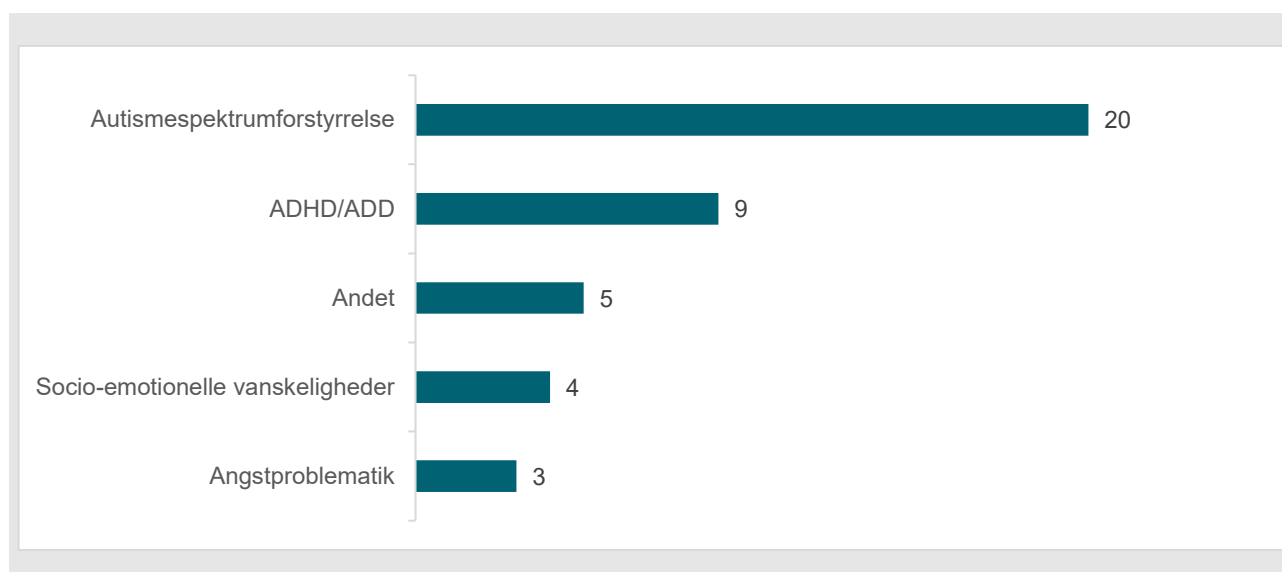
og udvikling samt øgning af de timer, barnet kommer i skole. I andre sager ses det, at de iværksatte tiltag ikke i tilstrækkelig grad har ført til trivsel, udvikling og stabil skolegang.

Et gennemgående problem i de sager med børn, der gennem længere tid ikke er i skole, er, at den faglige udvikling ikke følger de jævnaldrendes til trods for, at børnene har kognitive forudsætninger for at indlære alderssvarende. Ofte er der iværksat hjemmeundervisning, men omfanget af denne og barnets overskud til faglig fordybelse er ofte så nedsat, at barnet kommer flere år bagud i forhold til det faglige niveau på klassetrinnet.

I 2022 har klagenævnet behandlet 41 sager på folkeskoleområdet, hvor barnet ikke var i skole, mens klagenævnet behandlede sagen. Det svarer til ca. 18 pct. af folkeskolesagerne og dermed en lille stigning i forhold til 2021, hvor 16 pct. af børnene ikke var i skole, mens deres sag blev behandlet.

Ligesom de tre foregående år har der også i 2022 været en overrepræsentation af elever med en diagnose inden for autismespektret, som ikke var i skole under sagsbehandlingen i klagenævnet. Det har gjort sig gældende i 20 af de 41 behandlede sager. I ni af sagerne har det været børn med ADHD og i fire af sagerne børn med socio-emotionelle vanskeligheder, der ikke har været i skole. Kategorien "Andet" indeholder bl.a. børn med generelle indlæringsvanskeligheder og ordblindhed (dysleksi), men også sager, hvor der er en usikkerhed om, hvad barnets vanskeligheder består i.

FIGUR 4.3 IKKE I SKOLE OG HENVISNINGSÅRSAGER

Nævnet påpeger i sager med børn, der ikke er i skole, vigtigheden af, at eleven snarest får hjælp til at genoptage sin skolegang, og at den nuværende skole eller det nye undervisningstilbud i samarbejde med PPR og familien og eventuelt eleven lægger en plan for opstart og indkøring.

Ligeledes bemærker nævnet som oftest her, at PPR og skole må følge elevens udvikling tæt, og hvis det ikke lykkes at få eleven på fuldt skema inden for en overskuelig fremtid, må elevens undervisningsbehov genvurderes.

Klagenævnet modtager forskellige typer af sager med børn, der ikke er i skole. Klagenævnet modtager hvert år en del sager, hvor der er enighed mellem forældre og skole/kommune om, at barnet visiteres til et mere vidtgående specialundervisningstilbud, men uenighed om, hvorvidt kommunens konkrete tilbud er det rette.

Et eksempel er en elev i 6. klasse, som hidtil havde haft sin skolegang i en almenklasse, og som blev beskrevet med tiltagende mistrivsel gennem en længere periode. Eleven havde i undervisningssammenhænge været udfordret i forhold til at holde fokus og tage imod fælles beskeder, og eleven virkede til ofte at forsvinde ind i egne tanker. Ligeledes blev eleven beskrevet tiltagende udfordret socialt med en tendens til at trække sig fra fællesskabet.

Eleven havde det foregående skoleår fået en diagnose inden for autismspektret samt en opmærksomhedsforstyrrelse. Skolen havde siden da iværksat forskellige specialpædagogiske tiltag med henblik på at skabe udvikling og trivsel. Eleven havde trods dette været i mistrivsel i en længere periode, virkede udtrættet og ked af det og var endt med ikke at komme i skole.

Kommunen havde visiteret til et specialklassetilbud i egen afdeling på en almen folkeskole målrettet normalt-begavede elever med socialkognitive vanskeligheder. Kommunen vurderede, at der i det lille tilbud med mindre børnegrupper og tæt voksenstøtte kunne tages de nødvendige hensyn til elevens behov for struktur, afskærmning, tryghed og ro gennem hele skoledagen.

Forældrene ønskede derimod en specialskole, hvor de mente, at man i højere grad kunne tilpasse undervisningen og de fysiske rammer i forhold til elevens vanskeligheder og behov.

Klagenævnet vurderede, at elevens særlige behov for et lille undervisningsmiljø med struktur, forudsigelighed og tæt støtte gennem skoledagen kunne imødekommes i specialklassetilbuddet, og at man her kunne tilbyde de rette pædagogiske og faglige rammer i forhold til at imødekomme elevens behov. Nævnet ændrede derfor ikke kommunens afgørelse.

Klagenævnet modtager ligeledes en del sager om børn, der ikke er i skole, hvor der er uenighed mellem skole/kommune og barnets forældre om, hvorvidt barnet er i det rette undervisningstilbud. Kendetegnende for disse sager er, at skolen ofte har oplevet en elev, der har deltaget relativt upåfaldende i undervisningen, når eleven har mødt op i skolen. Kommunen vurderer derfor, at barnets undervisningsbehov kan imøde-

kømmes i tilbuddet, og at man i undervisningstilbuddet må arbejde videre med anbefalingerne i den pædagogisk-psykologiske vurdering (PPV) i forhold til at skabe udvikling og trivsel.

Forældrene oplever omvendt et barn, der er presset, men holder sammen på sig selv i skolen. Barnet reagerer hjemme med lav frustrationstærskel, udmattelse mv. og trækker sig måske fra samværet med resten af familien. Når sagen kommer til klagenævnet, har en sådan forskellighed i oplevelse af barnets trivsel og behov ved et undervisningstilbud som oftest stået på igennem en længere periode, og barnet kommer næsten ikke eller slet ikke i skole.

Et eksempel er en elev i 6. klasse, som siden 3. klasse havde haft et højt fravær fra skolen. Det seneste halvandet år havde eleven slet ikke været i skole. I sommerferien før opstarten af 4. klasse havde eleven fået stillet diagnosen atypisk autisme. Eleven gik i en almindelig folkeskoleklasse og anstrengte sig meget for at imødekomme skoledagens krav og være ligesom sine klassekammerater. Efterhånden som fraværet steg, iværksatte skolen forskellige tiltag og indsætter i forhold til at imødekomme elevens vanskeligheder og behov og satte kravene til eleven ned, men uden den store effekt på elevens fremmøde, der tværtimod blev stadig mindre.

Skolen oplevede en lidt stille men sød og høflig elev med et generelt godt funktionsniveau. Eleven deltog upåfaldende i undervisningen, var fagligt godt med på tværs i fag, var socialt vellidt og havde flere venner i sin klasse. Skolens overordnede indtryk var et barn i trivsel og udvikling. Skolen oplevede ikke, at eleven havde belastningsreaktioner, men var dog efterhånden bekymret for graden af fravær og de faglige huller, som opstod i forlængelse heraf. I hjemmet oplevede forældrene derimod en tiltagende belastet dreng med et lavt funktionsniveau, som reagerede med mange voldsomme konflikter til følge. Eleven klagede i hjemmet over fysisk utilpashed og var svær at få i skole.

Eleven endte med ikke at komme i skole. Kommunens inklusionsteam og PPR havde deltaget i flere møder mellem skole og hjem, havde observeret i klassen og ydet supervision til lærerne i forhold til relevante tiltag i undervisningen. PPR og inklusionsteamet redegjorde for, at der havde været forsøgt at imødekomme elevens undervisningsbehov og lette elevens skoledag, men uden den

store effekt. Grundet elevens fortsatte belastningsreaktioner blev eleven indstillet til et undervisningstilbud, som i højere grad ville imødekomme elevens behov.

Kommunen visiterede til skolegang i almenklassen med en henstilling om at fortsætte samarbejdet mellem skole, hjem og PPR med henblik på at tilrettelægge et struktureret læringsmiljø, som kunne imødekomme elevens behov. Skolen tilrettelagde en indsats med hjemmebesøg af en lærer to gange om ugen med henblik på at få eleven startet op i skoletilbuddet igen.

Forældrene klagede over kommunens afgørelse, da de ønskede, at deres barn blev visiteret til en specialklasse målrettet normalt begavede elever med autismespektrumforstyrrelser.

Nævnet vurderede, at elevens behov ikke kunne tilgodeses i almenklassen, heller ikke med tildeling af specialundervisning i mindst 9 timer om ugen. Det var nævnets vurdering, at det ikke ville være muligt i tilstrækkelig grad at sikre, at rammerne og den pædagogiske indsats ville være kontinuerlig og tilstrækkelig i forhold til elevens vanskeligheder og behov. Grundet elevens massive mistrivsel og særdeles lave funktionsniveau vurderede nævnet, at eleven havde behov for at indgå i et lille, trygt og roligt specialundervisningstilbud målrettet elever med autismespektrumforstyrrelser, hvor personalet havde solid erfaring i at arbejde autismpædagogisk, og hvor eleven ville få mulighed for tæt støtte fra nogle få velkendte voksne.

I disse typer sager er det yderst relevant, at PPR, Den nationale videns- og specialrådgivningsorganisation (VISO) eller andre relevante sagkyndige har været inddraget i forhold til en aktuel beskrivelse af barnets vanskeligheder og en professionel vurdering af barnets samlede undervisningsbehov, herunder hvilke specialpædagogiske tiltag og foranstaltninger, der er nødvendige for, at eleven igen kan komme i skole og følge et fuldt skema uden efterfølgende reaktioner hjemme.

PPR's inddragelse i sagerne er ligeledes væsentlig, når klagenævnet behandler sagen. I de sager, hvor barnet har et reduceret skema, højt fravær eller slet ikke er i skole, er klagenævnets behandling af sagerne afhængigt af, at PPR har forholdt sig til barnets manglende skolegang og til barnets aktuelle undervisningsbehov. I de tilfælde, hvor klagenævnet ud fra sa-

gens oplysninger ikke kan få et tydeligt billede af barnets aktuelle vanskeligheder og undervisningsbehov, herunder hvad der ligger til grund for, at barnet ikke har en stabil skolegang på fuldt skema, kan klagenævnet være nødsaget til at hjemvise sagen til fornyet behandling i kommunen.

HJEMVISNINGER

Når forældre anmoder om specialundervisning til deres barn enten i form af støtte i mindst 9 undervisningstimer ugentligt i almenklassen eller undervisning i en specialklasse eller på en specialskole, skal kommunen eller skolen træffe en afgørelse.

Kommunen eller skolen skal ligeledes træffe en afgørelse ved revisitation til samme undervisningstilbud eller ved ændring af specialundervisningstilbud eller ophør af specialundervisning.

Inden kommunen eller skolen træffer afgørelse, skal den som forvaltningsmyndighed oplyse sagen tilstrækkeligt. Dette følger af undersøgelsesprincippet.

Undersøgelsesprincippet

Inden en myndighed kan træffe afgørelse i en sag, skal sagen forberedes. Der skal tilvejebringes det retsgrundlag og de faktiske oplysninger, som er nødvendige for at træffe en rigtig afgørelse. Det er et grundlæggende princip i forvaltningsretten. Princippet kaldes officialprincippet eller undersøgelsesprincippet. En myndighed må ikke træffe afgørelse på et utilstrækkeligt grundlag.

Undersøgelsesprincippet er ikke generelt lovfæstet i forvaltningsretten, men er udtryk for en almindelig retsgrundsætning, der kun kan fraviges med lovhjemmel.

Hvis en kommune eller skole har truffet afgørelse om specialundervisning på et utilstrækkeligt grundlag, kan klagenævnet hjemvise sagen med henblik på yderligere oplysning og ny afgørelse i kommunen/skolen.

Når klagenævnet skal behandle en sag om specialundervisning, er det ligeledes nødvendigt med et tilstrækkeligt oplysningsgrundlag, så nævnet kan foretage en vurdering af, hvorvidt barnets undervisningsbehov kan tilgodeses i det undervisningstilbud, kommunen eller skolen har truffet afgørelse om.

Nævnet indhenter ofte yderligere oplysninger i sagerne som fx en aktuell skoleudtalelse, men hvis sagen vurderes ikke at

kunne blive oplyst tilstrækkeligt inden for en rimelig tidshorison, hjemvises sagen til fornyet behandling i kommunen.

I 2022 har nævnet hjemvist 43 sager på folkeskoleområdet, svarende til knap 19 pct. af folkeskolesagerne. I 2021 hjemviste klagenævnet 25 folkeskolesager, svarende til ca. 17 pct. Ligesom i de tidligere år har det været kendetegnende for disse sager, at der enten ikke har været udarbejdet en pædagogisk-psykologisk vurdering (PPV), PPV'en har været meget mangelfuld, eller den har været flere år gammel.

EKSEMPLER PÅ ÅRSAGER TIL HJEMVISNING

- Ved revisitation til samme eller lignende specialundervisningstilbud er den pædagogiske vurdering ikke opdateret på trods af, at den foreliggende PPV er af ældre dato, og forældre og skole ser, at barnet ikke trives eller udvikler sig i det tilbud, der revisiteres til. Foreliggende PPV viser derfor ikke et aktuelt billede af eleven.
- Eleven har ikke formået at modtage undervisning i tilbuddet på fuldt skema gennem længere tid og kommer i nogle tilfælde slet ikke i skole længere. Kommunen revisiterer til samme tilbud, uden at det kan ses i sagen, at Pædagogisk Psykologisk Rådgivning (PPR) har forholdt sig til barnets manglende skolegang samt barnets aktuelle vanskeligheder og undervisningsbehov.
- Eleven har modtaget specialundervisning i form af støtte i almenklassen gennem flere år. Kommunen træffer afgørelse om at fjerne støtten uden en saglig begrundelse og uden, at der er udarbejdet en opdateret PPV, der redegør for et ændret støttebehov.
- Eleven er blevet udredt i psykiatrien og har fået en diagnose eller er blevet genudredt og har fået en ny diagnose, hvilket oftest giver nye opmærksomhedspunkter og anbefalinger om elevens undervisningsbehov. Ved revisitation foreligger der ikke en opdateret PPV, som tager højde for de nye relevante oplysninger i sagen.

Et eksempel er en elev i 7. klasse med en autismespektrumforstyrrelse. Eleven havde gået i samme specialklassetilbud det seneste halvandet år. Der var udarbejdet en

PPV i forbindelse med elevens mistrivsel i et tidligere alment undervisningstilbud. Psykologen anbefalede i PPV'en specialundervisning i et mere egnet undervisningsmiljø og henviste samtidig eleven til udredning i psykiatrien. Da klagenævnet modtog sagen, var der ikke blevet udarbejdet en ny PPV efter udredningen og opstarten i det nye specialundervisningstilbud. PPV'en tog således ikke højde for de nye relevante oplysninger i sagen og fremstod derfor uaktuel.

Den pædagogisk-psykologiske vurdering (PPV) har til formål at belyse elevens kompetencer med henblik på at yde skolen samt eleven og forældrene rådgivning om tilrettelæggelsen af og indholdet i en undervisning, der kan tilgodese elevens særlige behov og forudsætninger.

Baggrunden for kravet om en PPV er, at sagkyndige skal vurdere elevens behov for særlig støtte. Den pædagogisk-psykologiske vurdering og forslag til foranstaltning giver således et sagligt solidt grundlag for kommunen og skolelederen til at

træffe afgørelse om iværksættelse, fortsættelse, ændring eller ophør af specialundervisning og anden specialpædagogiske bistand.

Når en sag hjemvises pga. utilstrækkeligt oplysningsgrundlag - fx hvis en PPV er af ældre dato - betyder det, at sagen hjemvises til ny behandling, og at kommunen dermed skal afgøre sagen på ny. Kommunen skal, inden den afgør sagen, udarbejde en PPV, der skal indeholde en aktuel beskrivelse af elevens funktionsniveau/vanskeligheder og samlede behov i skoledagen.

Reglerne om henvisning til specialundervisning på baggrund af en pædagogisk-psykologisk vurdering (PPV) fremgår af folkeskoleloven og specialundervisningsbekendtgørelsen.

§

Folkeskoleloven (*LBK nr. 1396 af 5. oktober 2022*)

§ 12, stk. 2. Henvisning til specialundervisning, som ikke er af foreløbig karakter, sker efter pædagogisk-psykologisk rådgivning og efter samråd med eleven og forældrene. Elevens synspunkter skal tillægges passende vægt under hensyntagen til elevens alder og modenhed.

Specialundervisningsbekendtgørelsen (*BEK nr. 693 af 20. juni 2014*)

§ 7, stk. 1. Skolens leder følger udviklingen hos elever, der modtager specialpædagogisk bistand. Der skal mindst én gang om året tages stilling til, om den specialpædagogiske bistand til den pågældende elev skal fortsætte, ændres eller ophøre.

§ 7, stk. 3. Beslutningerne efter stk. 1 og 2 træffes på grundlag af en pædagogisk-psykologisk vurdering og efter samråd med eleven og forældrene. Elevens synspunkter skal tillægges passende vægt under hensyntagen til elevens alder og modenhed.

Den pædagogiske-psykologiske vurdering bør indeholde en aktuel og grundig beskrivelse af elevens ressourcer og vanskeligheder samt en beskrivelse af elevens særlige behov og udfordringer ved skolegang og undervisning.

PPV'en bør forholde sig til de faglige vurderinger og beskrivelser, som er på sagen fra eksempelvis psykiatrien samt inddrage skole, lærere og forældres udsagn. Under hensyn til al-

der bør elevens synspunkter også inddrages. Relevante fagpersoner som fx læsevejleder bør ligeledes inddrages ved udarbejdelsen af PPV'en, så det kan sikres, at det samlede billede af elevens vanskeligheder og behov bliver beskrevet.

Endelig bør PPV'en beskrive de tiltag og indsatser, der har været iværksat i undervisningstilbuddet, og komme med en vurdering af, hvad elevens undervisningsbehov er fremadrettet, og hvordan man kan sikre elevens faglige, personlige og sociale udvikling og trivsel.

Forældrene og eleven kan anmode om en pædagogisk-psykologisk vurdering i de tilfælde, hvor de mener, at der bør iværksættes specialundervisning eller anden specialpædagogisk bistand. Forældrene kan rette henvendelse til skolelederen, den kommunale skoleforvaltning eller til PPR. Hvis forældrene ønsker støtte i mindst 9 undervisningstimer ugentligt eller henvisning til specialklasse/specialskole og i den forbindelse anmoder om en pædagogisk-psykologisk vurdering, skal kommunen udarbejde en sådan. Vurderingens omfang og indhold kan tilpasses den konkrete elevs behov og situation.

Inddragelse af barnet

Klagenævnet behandler ofte sager, hvor der er et højt konflikt-niveau mellem kommunen på den ene side og forældrene på den anden side, og hvor der er stærke holdninger på begge sider til, hvad der vil være bedst for barnet. Det er sjældent, at barnet har været hørt i de sager, nævnet behandler.

Nævnet pointerer i afgørelser om hjemvisning vigtigheden af, at barnet bliver hørt i forbindelse med udarbejdelsen af den pædagogisk-psykologiske vurdering. Her kan barnet føre en samtale med en neutral voksen, som professionelt har erfaring med at tale med børn. Det er ikke altid muligt at høre barnet, fx på grund af barnets alder eller modenhed. Derfor må vurderingen af, hvorvidt barnet inddrages, altid bygge på en faglig vurdering af barnets alder og modenhed.

Specialundervisningsbekendtgørelsen (*Bek nr. 693 af 20. juni 2014*)

§ 3, stk. 2. Den pædagogisk-psykologiske vurdering efter stk. 1 afgives efter samråd med forældrene og eleven. Har eleven behov for specialpædagogisk bistand, skal vurderingen indeholde et forslag til den nærmere ordning af den specialpædagogiske bistand.

**KOMMUNERNE
KAN IKKE VISI-
TERE TIL SPECI-
ALUNDERVIS-
NING I UNG-
DOMSSKOLEN**

Se også [K-meddelelse nr. 37](#) om kravet om en pædagogisk-psykologisk vurdering.

UNDERVISNING I UNGDOMSSKOLEN

Klagenævnet har i 2022 set en tendens til, at elever i udskolingen visiteres til et undervisningstilbud i ungdomsskolen.

Ungdomsskolen kan ikke udgøre et specialundervisningstilbud i henhold til folkeskolelovens regler om specialundervisning.

Ungdomsskolen er således ikke et af de mulige specialundervisningstilbud, som en kommune efter folkeskoleloven kan henvise elever med behov for undervisning i specialskoler og specialklasser eller for støtte i mindst 9 ugentlige timer i den almindelige undervisning til. Kommunen har pligt til at give disse elever specialundervisning på en af de nævnte måder, og det kan ske mod eleven og forældrenes vilje, hvis det vurderes at være absolut påkrævet af hensyn til elevens udvikling

Ungdomsskolen er et alternativ til folkeskolen, og elever og forældre skal altid aktivt tilvælge ungdomsskolen. Det betyder, at kommunen skal have samtykke til at henvise en elev til et undervisningstilbud i ungdomsskolen, hvor det efter kommunens vurdering er muligt at imødekomme elevens behov for støtte. Kommunen skal samtidig oplyse elev og forældre fuldt ud om retten til specialundervisningstilbud efter folkeskoleloven, herunder hvilke rettigheder og rammer de fravælger ved at vælge ungdomsskolen, fx fuld fagrække, indhold af den specialpædagogiske bistand, procedure for fritagelse for fag og en pædagogisk-psykologisk vurdering efter folkeskoleloven.

Elever og forældre må ikke forpligtes til at tage imod tilbuddet i ungdomsskolen og kan klage over kommunalbestyrelsens eventuelle afslag på et specialundervisningstilbud i folkeskolen, herunder i en specialklasse eller specialskole.

Der er ikke noget i vejen for, at elev og forældre frivilligt kan vælge tilbuddet på ungdomsskolen, så længe de pågældende er fuldt oplyste om deres rettigheder. Hvis forældrene har givet samtykke til et alternativ til folkeskolen, kan de ikke klage over indholdet i tilbuddet til klagenævnet.

Klagenævnet opfordrer kommunerne til grundigt at beskrive undervisningstilbuddet, der er henvist til, herunder om tilbuddet er oprettet i henhold til folkeskoleloven og blot er placeret på ungdomsskolen, eller om der er tale om et tilbud i ungdomsskoleregi. Klagenævnet kan kun behandle sagen, hvis der er tale om et tilbud efter folkeskoleloven.

KAPITEL 5

Klager på folkeskoleområdet

Dette kapitel drejer sig om klager på folkeskoleområdet.

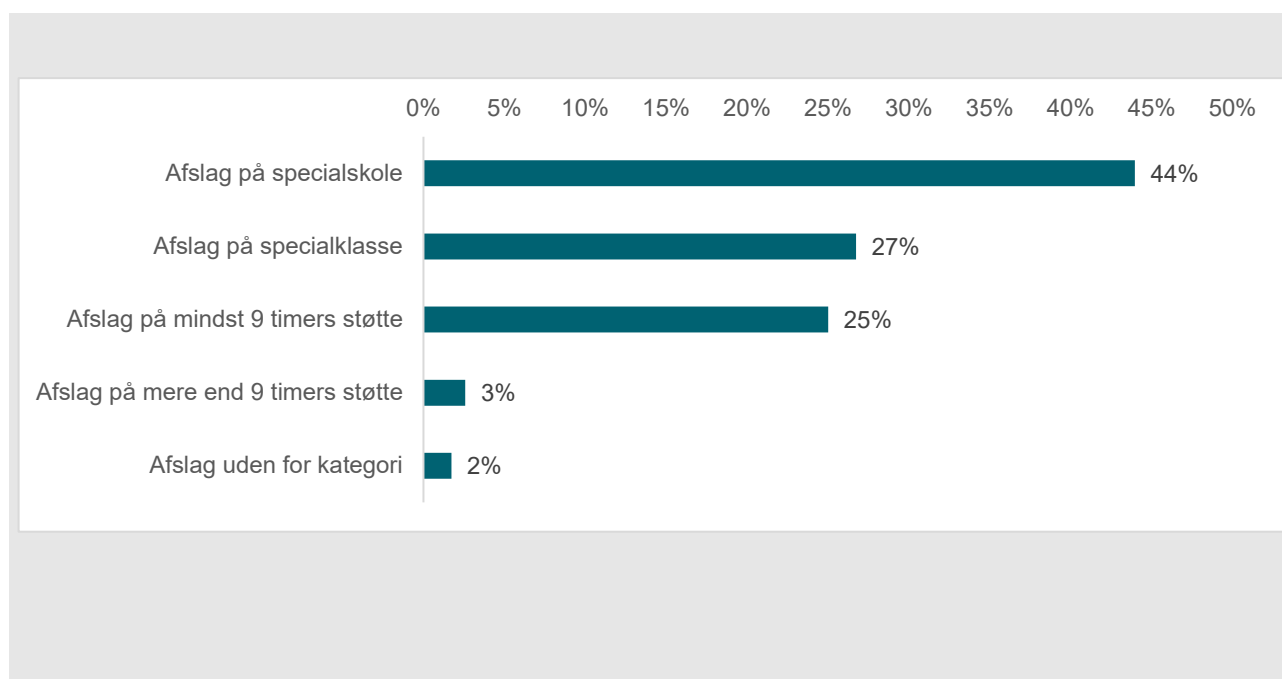
Klagenævnet kan behandle og træffe afgørelse i klager over afgørelser fra kommunen/skolen om afslag på eller tilbud om specialundervisning eller anden specialpædagogisk bistand for elever i folkeskolen. Det gælder elever, der har behov for undervisning i specialskoler og specialklasser og elever med behov for støtte i mindst 9 undervisningstimer ugentligt á 60 minutter (svarende til 12 lektioner).

KLAGEÅRSAGER

I 2022 har klagenævnet modtaget 284 klager på folkeskoleområdet. Det er en lille stigning i forhold til 2021, hvor klagenævnet modtog 274 klager.

Når klagenævnet behandler, afgør og afslutter en sag, bliver årsagen til klagen registreret. Nedenstående tabel giver et billede af, hvad klageårsagen på de afgjorte sager i 2022 har været.

FIGUR 5.1 KLAGEÅRSAGER PÅ FOLKESKOLEOMRÅDET 2022

I ca. 44 pct. af de behandlede folkeskolesager har forældre fået afslag fra kommunen på ønsket om et undervisningstilbud på en specialskole. Se figuren ovenfor. Det er et lille fald i forhold til 2021, hvor det var på ca. 49 pct.

AFSLAG PÅ SPECIALUNDERVISNING I SPECIALKLASSE I 27 PROCENT AF KLAGERNE

Den næststørste kategori i figuren oven for handler om afslag på undervisningstilbud i en specialklasse. I 27 pct. af de behandlede folkeskolesager har dette været tilfældet. Det er en stigning i forhold til 2021, hvor det var ca. 18 pct.

I ca. 25 pct. af de behandlede folkeskolesager har forældrene fået afslag på specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand i form af støtte i mindst 9 undervisningstimer ugentligt i en almindelig klasse. I 2021 var dette tal 27 pct.

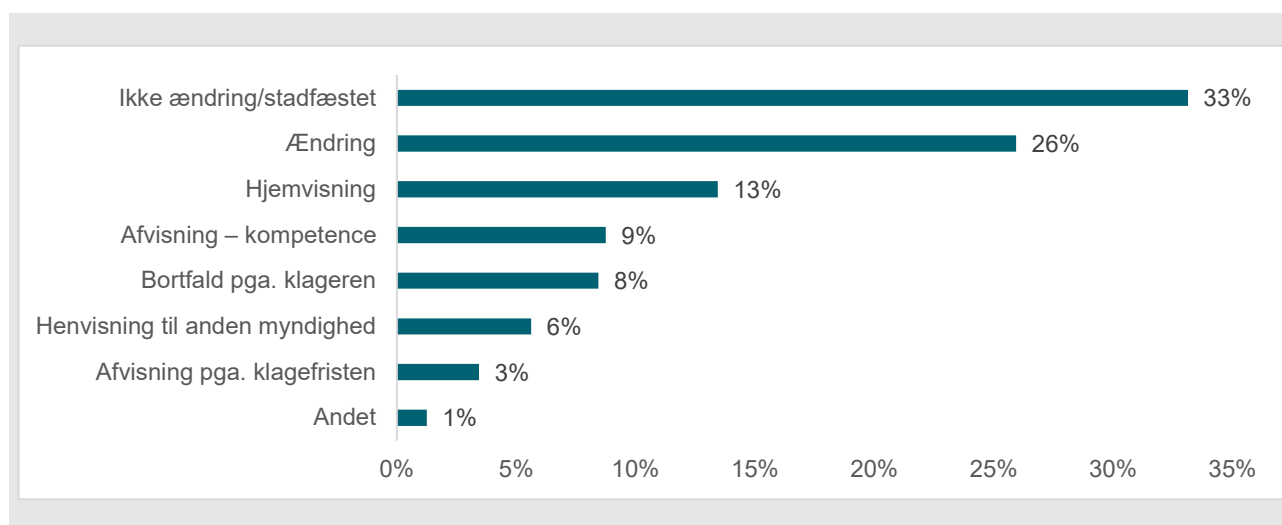
Ca. 3 pct. af klagerne har handlet om afslag på mere end 9 timers støtte. Afslag på mere end 9 timers støtte vedrører sager, hvor kommunen har givet eleven støtte i mindst 9 undervisningstimer ugentligt og samtidig givet afslag på en ansøgning om støtte i mere end de 9 undervisningstimer ugentligt, fx hvor forældrene har ønsket støtte i mindst 14 undervisningstimer ugentligt.

Antallet af sager, der efter behandling i klagenævnet registreres som "uden for kategori", er med 2 pct. på samme niveau som i 2021. I denne kategori placeres sager med særlige emner, der ikke kan indeholdes i de øvrige kategorier.

AFSLUTTEDE FOLKESKOLESAGER

Folkeskolesager er det største sagsområde i Klagenævnet for Specialundervisning. I 2022 er der afsluttet 320 sager på folkeskoleområdet. Det er en stigning i forhold til 2021, hvor der blev afsluttet 232 sager.

FIGUR 5.2 UDFALDET AF ALLE AFSLUTTEDE FOLKESKOLESAGER I 2022

Ovenstående figur viser fordelingen af udfaldene på de afsluttede sager på folkeskoleområdet i 2022. Figuren viser generelt samme billede som i 2021.

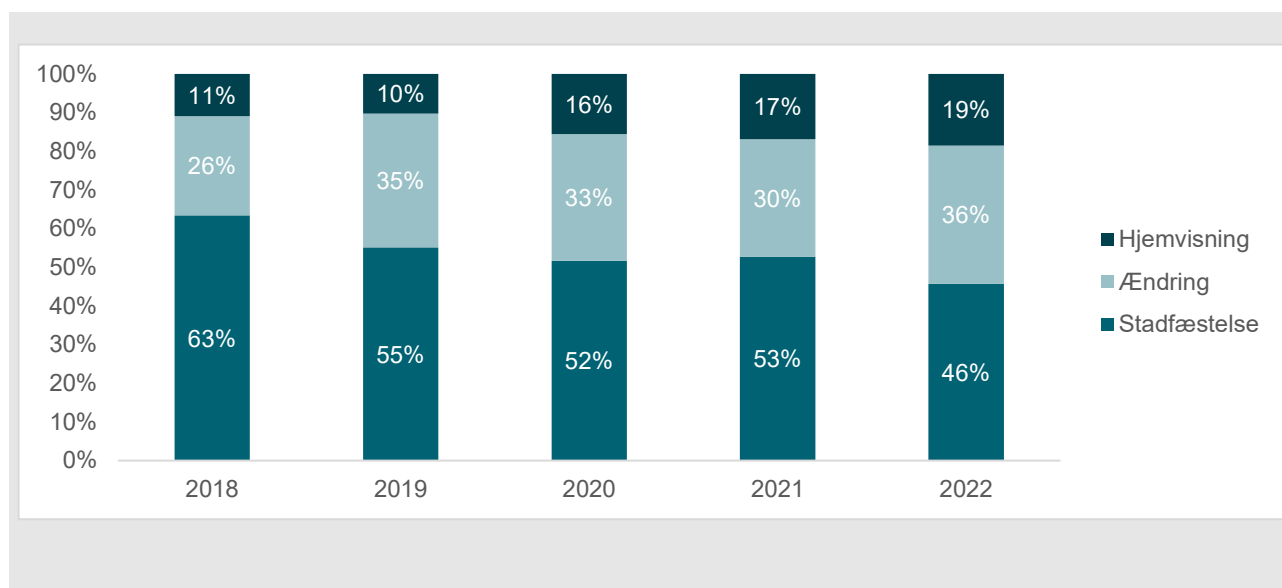
Se mere om, hvad kategorierne dækker over i kapitel 3 side 14.

REALITETSBEHANDLEDE FOLKESKOLESAGER

Størstedelen af de afsluttede sager på folkeskoleområdet er blevet realitetsbehandlet i klagenævnet. Af de 320 afsluttede sager på folkeskoleområdet er 232 af sagerne blevet realitetsbehandlet i klagenævnet. Det svarer til ca. 72 pct. af sagerne

I figuren nedenfor ses det, hvordan udfaldet af de realitetsbehandlede sager har fordelt sig siden 2018.

FIGUR 5.3 UDFALDET AF DE REALITETSBEHANDLEDE FOLKESKOLESAGER I 2018-2022

Klagenævnet har i 2022 været enig i kommunens afgørelse i 106 sager på folkeskoleområdet, svarende til ca. 46 pct. Det er et fald i forhold til 2021, hvor det var ca. 53 pct.

I 2022 har nævnet ændret kommunens afgørelse i 83 sager, svarende til ca. 36 pct. af de behandlede sager. Det er en lille stigning i forhold til 2021, hvor tallet var ca. 30 pct.

Den procentvise andel af hjemvisninger på folkeskoleområdet er i 2022 på ca. 19, svarende til 43 sager. I 2021 var tallet ca. 17 pct., svarende til 25 sager.

Ovenstående figur er et forenklet billede af de behandlede sagers udfald. Samtlige behandlede sager på folkeskoleområdet

uanset klageårsagen indgår således. I tabel 5.1 nedenfor fremgår det, hvad klageårsagen har været i de sager, nævnet har ændret i 2022.

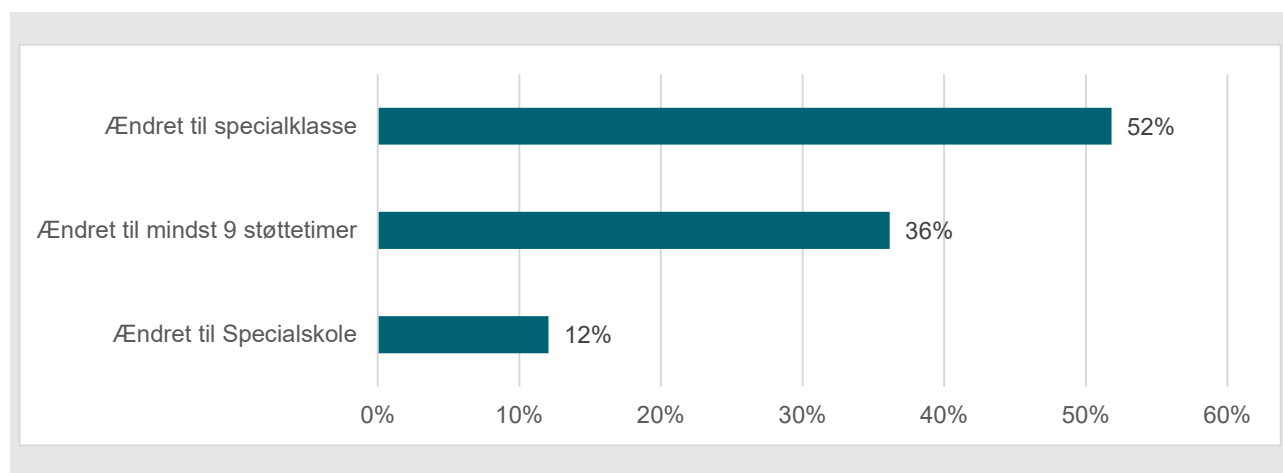
TABEL 5.1. KLAGEÅRSAGER I ÆNDREDE FOLKESKOLESAGER I 2022

Klageårsager	Antal sager
Afslag på støtte i mindst 9 timer	49
Afslag på støtte i mere end 9 timer	18
Afslag på specialklasse	11
Afslag på specialskole	5
I alt	83

Figur 5.4 nedenfor viser det procentvise udfald af de 83 folkeskolesager, klagenævnet har ændret i 2022.

Figuren viser, at klagenævnet i godt halvdelen af sagerne har vurderet, at barnet har behov for et undervisningstilbud i en specialklasse.

FIGUR 5.4. UDFALDET AF ÆNDREDE FOLKESKOLESAGER I 2022

HENVISNINGSÅRSAGER

I de realitetsbehandlede sager registrerer klagenævnet ved en sags afslutning den primære årsag til henvisningen til specialundervisning, hvis det fremgår tydeligt af oplysningerne i sagen.

Det forhold, at der som henvisningsårsag er anført, at barnet har fået stillet en diagnose, er ikke ensbetydende med, at barnet har behov for og skal henvises til et specialundervisnings-

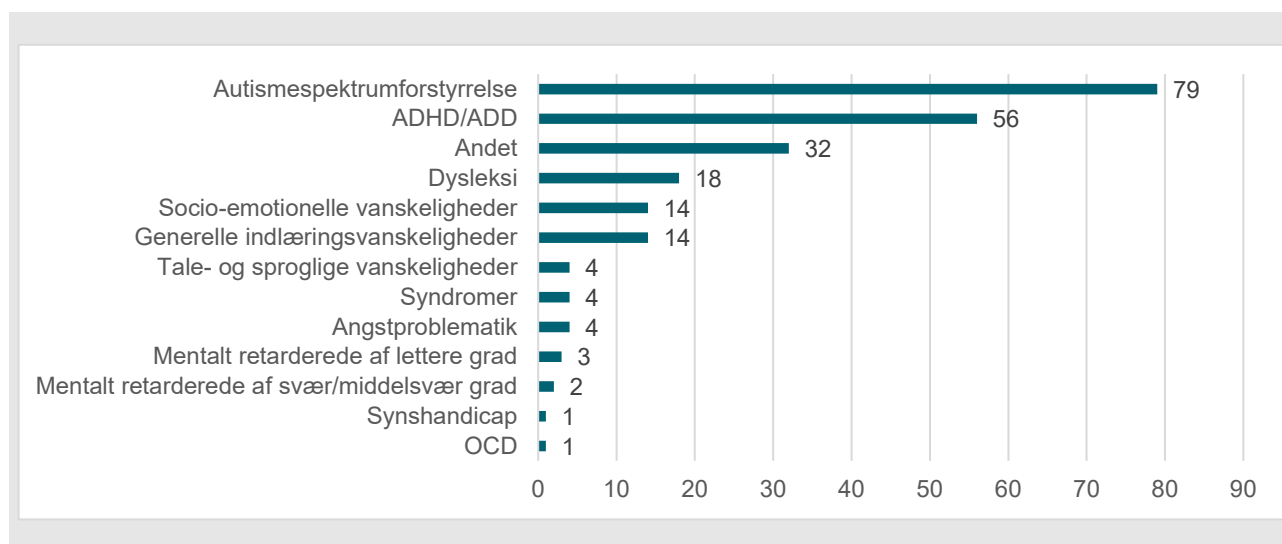
tilbud. Klagenævnet forholder sig til barnets samlede vanskeligheder og undervisningsmæssige behov og ikke kun selve henvisningsårsagen.

Når en sag afgøres i klagenævnet, bliver der foretaget en individuel, helhedsorienteret vurdering af barnets samlede vanskeligheder og undervisningsmæssige behov i forhold til det undervisningstilbud, kommunen/skolen har henvist til.

I nedenstående figur er de 232 nævnsbehandlede sager på folkeskoleområdet kategoriseret efter den primære henvisningsårsag.

I de fleste af sagerne, 79 sager ud af de 232 behandlede folkeskolesager, svarende til ca. 34 pct., har henvisningsårsagen været kategoriseret som autismespektrumforstyrrelse.

FIGUR 5.5 PRIMÆRE HENVISNINGÅRSAGER PÅ FOLKESKOLEOMRÅDET I 2022

Andre ofte brugte henvisningsårsager er, at eleven har ADHD/ADD, socio-emotionelle eller generelle indlæringsvanskeligheder. ADHD/ADD har udgjort ca. 24 pct. af sagerne og socio-emotionelle og generelle indlæringsvanskeligheder hver 6 pct. af sagerne.

I 32 af folkeskolesagerne, svarende til ca. 14 pct., er henvisningsårsagen registreret under kategorien "Andet". Det er sager, hvor det ikke fremgår tydeligt af sagens oplysninger, hvad der er barnets primære vanskelighed. I denne kategori kommer også sager med børn, der har sjældne sygdomme, eller vanskeligheder, der sjældent forekommer i klagenævnets sager.

Der er i 2022 registreret en stigning i ordblindhed (dysleksi) som primær henvisningsårsag, hvilket har gjort sig gældende for 18 sager, svarende til ca. 8 pct. I 2021 var ordblindhed den primære henvisningsårsag i ca. 3 pct. af sagerne.

Klager og udvalgte emner på ungdomsområdet (STU)

Det er kommunen, der træffer afgørelse om tilbud om en særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse (STU). Kommunens afgørelse om afslag på en særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse, afslag på et specifikt uddannelsessted eller om indholdet af den særligt tilrettelagte ungdomsuddannelse kan indbringes for klagenævnet.

STU-lovens formål er at give unge, der ikke har mulighed for at gennemføre en ordinær ungdomsuddannelse eventuelt med støtte, en særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse, hvor den unge opnår sociale og faglige kompetencer til en så selvstændig og aktiv deltagelse i voksenlivet som muligt samt eventuelt til videre uddannelse og beskæftigelse.⁶

KLAGEÅRSAGER

Klagenævnet har i 2022 modtaget 51 klager om den særligt tilrettelagte ungdomsuddannelse (STU). Det er et fald i forhold til 2021, hvor der blev modtaget 60 klager.

Når klagenævnet behandler, afgør og afslutter en sag, bliver årsagen til klagen registreret.

Der er hovedsageligt to klageårsager, der gør sig gældende på STU-området. Størstedelen af klageårsagerne handler om målgruppevurderinger, hvor kommunen har vurderet, at den unge ikke er i målgruppen til en særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse (STU).

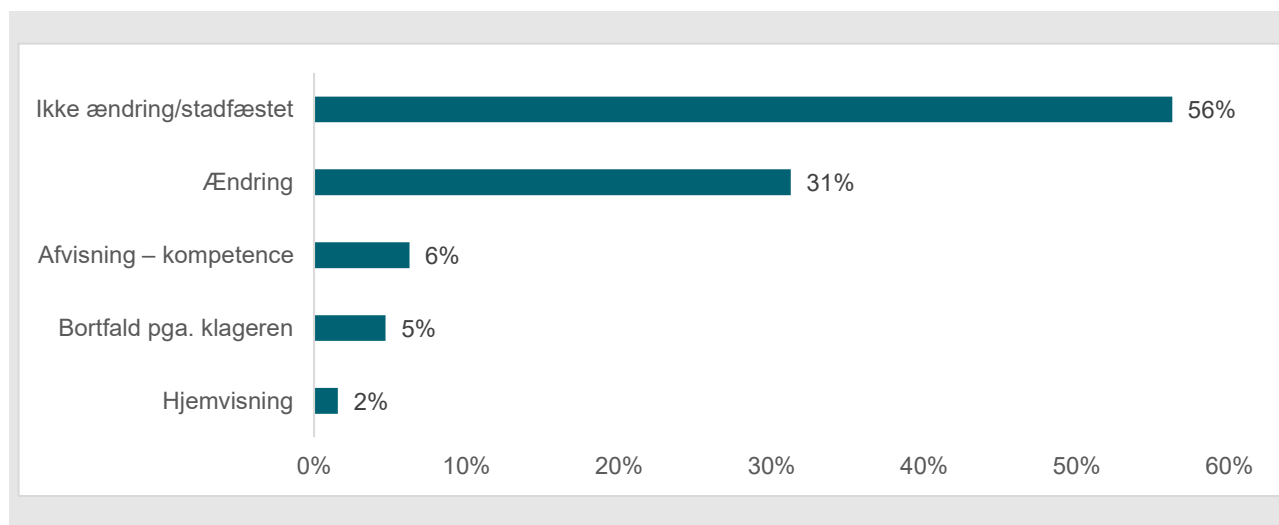
Den anden klageårsag er, at den unge ønsker at gennemføre sin STU på et andet uddannelsessted, end det kommunen har tilbudt.

AFSLUTTEDE STU SAGER

Klagenævnet har i 2022 afsluttet 64 sager på STU-området. I figur 6.1. kan udfaldet af alle afsluttede sager på STU-området ses.

⁶ Lovbekendtgørelse nr. 610 af 28. maj 2019 om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov § 1.

FIGUR 6.1 UDFALDET AF ALLE AFSLUTTEDE STU SAGER I 2022

Som det ses i figuren er ca. 5 pct., svarende til 3 sager, bortfaldet. Det er sager, der bliver afsluttet som følge af, at den unge/partsrepræsentanten har valgt at trække klagen tilbage, før nævnet når at behandle sagen. Det kan bl.a. skyldes, at der, efter at klagenævnet har modtaget klagen, er opnået enighed mellem den unge/partsrepræsentanten og kommunen om et undervisningstilbud.

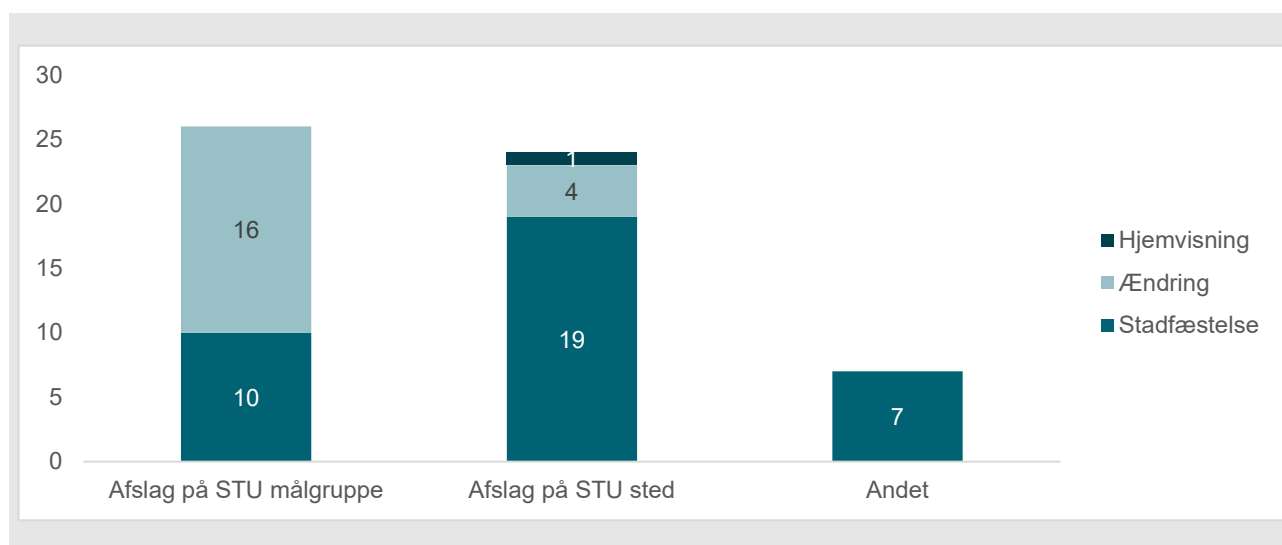
Ca. 6 pct. af STU sagerne er blevet afvist, fordi klagenævnet ikke har haft kompetence til at behandle dem. Det er fx klager over afgørelser om betaling af transport til uddannelsesstedet og afgørelser om botilbud.

REALITETSBEHANDLEDE STU SAGER

Af de 64 afsluttede sager på ungdomsområdet er 57 af dem blevet realitetsbehandlet i klagenævnet, hvor nævnet enten har ændret eller stadfæstet kommunens afgørelse eller hjemvist sagen til ny behandling og afgørelse i kommunen.

Figur 6.2 nedenfor viser, at de to hyppigste klageårsager er afslag på at tilhøre målgruppen til en STU og afslag på ønsket om et bestemt STU uddannelsessted. Højden på søjlerne er bestemt ud fra antallet af sager fordelt på klageårsager.

FIGUR 6.2 KLAGEÅRSAG OG UDFALD

KLAGENÆVNET HAR ÆNDRET KOMMUNENS AFGØRELSE I CA. 62 PROCENT AF SAGERNE OM STU MÅLGRUPPE.

I figuren kan det ses, at nævnet har ændret kommunens afgørelse i 16 af de i alt 26 behandlede sager, der har handlet om, hvorvidt den unge er i målgruppen for et STU-tilbud. Det svarer til en ændringsprocent på ca. 62 i sagerne om målgruppevurderinger. I 2021 lå ændringsprocenten på ca. 89.

Klagenævnet har været enig i kommunens afgørelse om, at den unge ikke tilhørte målgruppen, og derfor ikke skulle tilbydes en STU i 10 af de 26 behandlede klager, svarende til ca. 38 pct. I 2021 var klagenævnet enig i kommunens afgørelse i ca. 5 pct. af sagerne om STU målgruppe.

I de sager, der handler om kommunens valg af STU sted, har klagenævnet ændret 4 sager og været enig i 19 sager. I 2021 var klagenævnet enig i alle sager om uddannelsessted.

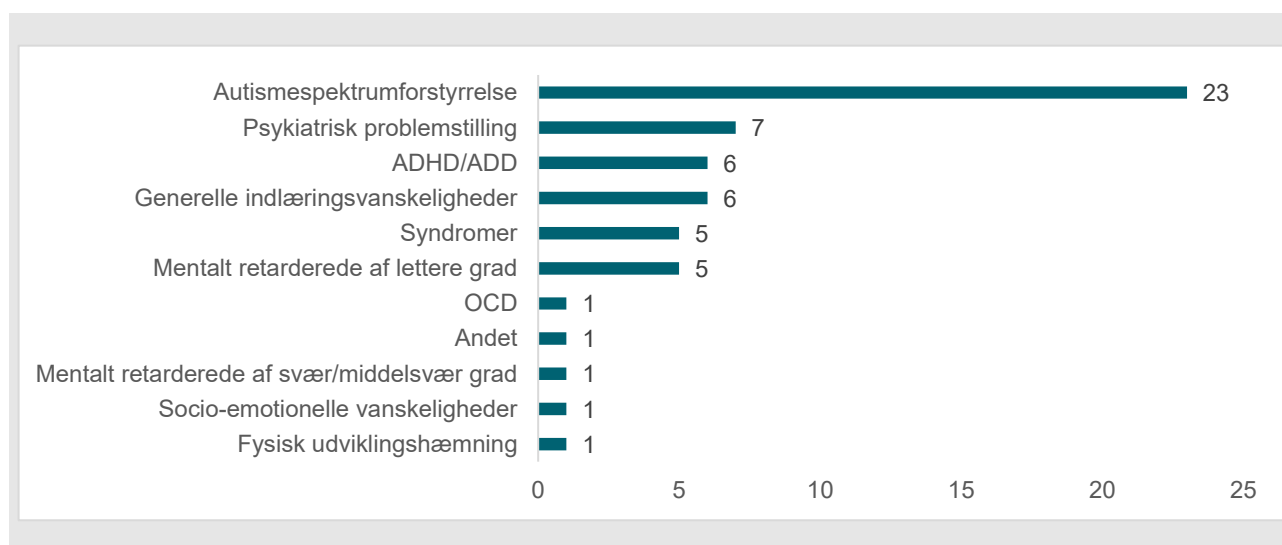
I én klage, der har handlet om uddannelsessted, har klagenævnet måttet hjemvise sagen til ny behandling og afgørelse i kommunen.

De 7 sager under kategorien andet er bl.a. sager, hvor der er anmodet om forlængelse af STU-forløbet.

HENVISNINGSÅRSAGER

I de realitetsbehandlede sager registrerer klagenævnet ved en sags afslutning den primære årsag til henvisning til STU, hvis det fremgår tydeligt af oplysningerne i sagen. I figuren nedenfor kan det ses, at sager, hvor den unge er udfordret med en autismespektrumforstyrrelse, udgør langt den overvejende del af henvisningsårsagerne i klagenævnets STU-sager.

FIGUR 6.3 PRIMÆRE HENVISNINGSÅRSAGER PÅ STU-OMRÅDET I 2022

Det er ikke bestemte typer af funktionsnedsættelser eller bestemte diagnoser, der er afgørende for, om den unge er i målgruppen. Det afgørende er, at den unge ikke har mulighed for at gennemføre en anden ungdomsuddannelse, selvom der ydes specialpædagogisk støtte eller anden støtte.⁷

UDVALGTE EMNER

Formålet med loven om en særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse (STU) er at give unge, der ikke har mulighed for at gennemføre en ordinær ungdomsuddannelse eventuelt med støtte, en ungdomsuddannelse, der er særligt tilrettelagt, hvor den unge opnår sociale og faglige kompetencer til en så selvstændig og aktiv deltagelse i voksenlivet som muligt og eventuelt til videre uddannelse og beskæftigelse.

Målgruppen for STU er unge udviklingshæmmede og andre unge med særlige behov som fx unge med svære bevægelseshandicap, multihandicappede unge, unge med autisme, ADHD eller andre psykiske lidelser og unge med erhvervet hjerne-skade.

På STU-området har klagenævnet i 2022 valgt at belyse følgende emner nærmere:

- STU målgruppevurdering og afklaringsbehov
- STU uddannelsessted og uddannelsesplanen

⁷ Lovbekendtgørelse nr. 610 af 28. maj 2019 om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov § 1, stk. 2.

STU målgruppevurdering og afklaringsbehov

Målgruppen for en særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse – et STU tilbud – fremgår af § 1 i STU-bekendtgørelsen.

§

ANVENDELSESOMRÅDE

STU-bekendtgørelsen (*BEK nr. 739 af 3. juni 2016*)

§ 1. Ungdomsuddannelsen gives til unge udviklingshæmmede og andre unge med særlige behov, der ikke har mulighed for at gennemføre en anden ungdomsuddannelse. Dermed ligestilles disse unge med andre unge, således at alle unge har mulighed for at gennemføre en ungdomsuddannelse

Unge under 25 år, der ikke kan gennemføre en ordinær ungdomsuddannelse, har et retskrav på at få tilbudt en STU. Ifølge vejledning om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov⁸ ligestilles STU unge med særlige behov med andre unge, således at alle unge har mulighed for at få en ungdomsuddannelse.

Målgruppen for STU omfatter udelukkende unge, der ikke har mulighed for at gennemføre en anden ungdomsuddannelse, selv om der ydes den unge specialpædagogisk støtte eller anden støtte. En STU er ikke kompetencegivende i modsætning til de fleste ordinære ungdomsuddannelser.

Der er ikke en bestemt type af funktionsnedsættelser eller en bestemt diagnose, der er afgørende for, om den unge er i målgruppen for en STU. Den unge kan godt have gode kognitive forudsætninger for at indlære, men ikke have evnen til at udnytte disse i et alment uddannelsesforløb på grund af andre vanskeligheder.

Yderligere afklaring

Hvis en ung ønsker en STU, skal kommunen iværksætte en proces, som har til formål af afklare, om den unge er i målgruppen, eller om den unge med den fornødne bistand ville kunne gennemføre en ordinær ungdomsuddannelse.

For en række af de unge vil der allerede foreligge undersøgelser og lignende, som med en vis grad af sikkerhed placerer

⁸ Vejledning nr. 9534 af 3. juni 2016 om lov ungdomsuddannelse for unge med særlige behov.

dem enten inden for eller uden for målgruppen. Har en ung gået i specialskole, vil det være en indikation for, at den unge er i målgruppen for en STU.

I afklaringsprocessen bør det imidlertid indgå, at der på de fleste ordinære ungdomsuddannelser er mulighed for specialpædagogisk bistand, så for de unge, der ligger i det øverste segment af STU-målgruppen, bør det overvejes og eventuelt afprøves, om de pågældende unge kan gennemføre en ordinær ungdomsuddannelse med den rette støtte.⁹

Kommunen giver i nogle tilfælde den unge afslag på at være omfattet af målgruppen som følge af, at den unge skal afprøves yderligere. Kommunen skal sørge for at indhente yderligere oplysninger, hvis kommunalbestyrelsen/visitationsudvalget er usikker på, om den unge er omfattet af målgruppen.

Kommunen kan alene gennemføre forløb, der har til formål at afklare, om den unge er i målgruppen for en STU og/eller indhente sagkyndige oplysninger, hvis kommunen vurderer, at sagen på det foreliggende grundlag ikke er tilstrækkeligt oplyst til, at der kan træffes en korrekt afgørelse. Ligeledes må kommunen ikke indhente oplysninger, herunder via afklarende forløb, som ikke tydeligt vil tilføje ny relevant viden om den unges muligheder for at gennemføre en ordinær uddannelse med den rette støtte. Hvis visitationsudvalget kan træffe en afgørelse om målgruppe ud fra sagens akter, skal det gøres.

⁹ Orienteringsbrev om STU til kommuner og UU-centre fra Undervisningsministeriet af 20. juni 2016.

Et eksempel er en ung med infantil autisme og reaktiv tilknytningsforstyrrelse samt impressiv og ekspressiv dysfasi. På grund af omsorgssvigt i den tidlige barndom havde den unge et særdeles følsomt nervesystem og befandt sig hele tiden i forhøjet alarmberedskab. Den unge blev som følge heraf beskrevet let stressbar og med behov for høj grad af overskuelighed, forudsigelighed og tæt voksenstøtte for at kunne deltage i undervisning og sociale fællesskaber.

Den unge var normalt begavet og havde gennem hele sin skoletid gået i en almen klasse, men dog med fuld støtte og stor opbakning fra sin plejefamilie. Den unge var fagligt godt med og havde formået at tage en fuld 9. klasses afgangseksamen med hjælpemidler til rådighed. Med støtte fra en tryk person var den unge i stand til mange ting.

Kommunen vurderede, at den unge ikke var i målgruppen til en særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse, da det ikke kunne udelukkes, at den unge ville kunne gennemføre en ordinær ungdomsuddannelse med støtte og mentorordning. Kommunen ønskede at afklare den unges yderligere gennem eksempelvis et afsøgningsforløb på FGU eller en anden ungdomsuddannelse med den relevante støtte, som den unge kunne være interesseret i.

Den unge og den unges partsrepræsentanter klagede over afgørelsen, da de vurderede, at den unge ikke ville kunne gennemføre en ordinær ungdomsuddannelse med støtte og eventuel mentorordning, grundet den unges stresssårbarhed og betydelige behov for støtte i både undervisning og sociale sammenhænge.

Nævnet ændrede ikke kommunens afgørelse. Nævnet var enige med den unge og partsrepræsentanterne i, at den unge var udfordret grundet sin autismspektrumforstyrrelse og reaktive tilknytningsforstyrrelse. Nævnet vurderede samtidig, at den unge besad evner og ressourcer i en sådan grad, at den unge ville kunne indgå i for eksempel en FGU med særlig støtte og mentorordning og her ville kunne få hjælp til videreuddannelse og beskæftigelse. Nævnet vurderede, at det ikke var tydeligt afklaret, om den unge var i målgruppen for en STU.

Den unge har altid mulighed for at rette henvendelse til kommunen og bede om at blive målgruppevurderet til en STU igen,

hvis det ikke er lykkedes for kommunen at støtte den unge således, at den unge bliver i stand til at gennemføre en ordinær ungdomsuddannelse.

Selv om en kommune har pligt til at tilbyde et særligt tilrettelagt STU-forløb, hvis den unge er i målgruppen for en STU, kan kommunen samtidig vejlede den unge om andre muligheder end STU.

En vejledning om andre muligheder end STU fritager ikke kommunen for pligten til at træffe afgørelse om, hvorvidt den unge er i målgruppen for en STU. Kommunalbestyrelsen kan ikke undlade at give et STU-tilbud med henvisning til, at der er andre tilbud fx i socialt regi. Formålet med STU-loven er, at alle unge har ret til en ungdomsuddannelse.

STU uddannelsessted og uddannelsesplanen

Når kommunen har truffet afgørelse om, at den unge er omfattet af målgruppen til optagelse på den særligt tilrettelagte ungdomsuddannelse, skal kommunen udarbejde et udkast til en individuel treårig uddannelsesplan. Kommunen skal udarbejde uddannelsesplanen i samarbejde med den unge og forældre/værgen, og der skal ved udarbejdelsen af uddannelsesplanen lægges betydelig vægt på den unges og forældrenes eller værgens ønsker med hensyn til tilrettelæggelsen af uddannelsesplanen.

Uddannelsesplanen skal indeholde en beskrivelse af baggrunden for den unges visitation og en beskrivelse af de langsigtede mål for den unges STU forløb. Målene skal være formuleret i forhold til de personlige, sociale og faglige kompetencer, den unge ønsker at tilegne sig, samt de kompetencer, den unge ønsker at tilegne sig gennem praktik under uddannelsen, og målene kan kun revideres i samarbejde med den unge.

Uddannelsesplanen skal ligeledes indeholde en beskrivelse af den unges uddannelsesforløb, herunder de forskellige uddannelseselementer som undervisning, praktiske aktiviteter, træning og praktik tilpasset den unge. Derudover skal planen indeholde forslag til mulige uddannelsessteder, som kan tilgodes den unges mål, behov og ønsker i en STU.

Hvis den unge ikke er tilfreds med kommunens valg af uddannelsessted, kan den unge klage til klagenævnet.

Klagenævnet foretager ved behandling af sagen en vurdering af, om kommunens valg af uddannelsessted kan imødekomme den unges vanskeligheder, behov, mål og ønsker for uddannelsen, som de fremgår af uddannelsesplanen. Udtalelser om den unge fra sagkyndige, herunder (PPR) og skoler, hvor den unge

har været optaget, indeholder ligeledes væsentlige oplysninger, som indgår i klagenævnets vurdering.

Indholdet af den konkrete uddannelsesplan er et vigtigt grundlag for klagenævnets vurdering af, om kommunens valg af uddannelsessted kan imødekomme den unges behov.

Vurderer klagenævnet, at tilbuddet ikke kan imødekomme den unge, træffer nævnet afgørelse om, at kommunen skal visitere til et andet STU tilbud, der i højere grad imødekommer den unges behov. Nævnet har ikke kompetence til at henvise til et bestemt STU tilbud.

Et eksempel er en ung med lettere mental retardering og både tilpasnings- og belastningsreaktion, som var blevet optaget på den særligt tilrettelagte ungdomsuddannelse (STU). Det fremgik af sagen, at den unge havde haft massiv skolevægning igennem hele sin skolegang og i høj grad havde behov for at arbejde med meningsgivende indhold for at kunne motiveres til deltagelse i uddannelse.

Den unge interesserede sig særligt for IT og kunne motiveres inden for dette felt, hvilket et individuelt tilrettelagt udviklingsforløb i en uddannelsesindsats også havde vist. Det fremgik ligeledes af målene for den unges STU, at den unge havde behov for at træne sine sociale kompetencer gennem motiverende aktivitetsfællesskaber omkring eksempelvis spiludvikling og programmering.

Kommunen visiterede til et STU tilbud med mulighed for at vælge imellem to studieretninger: Håndværk og produktion og Social og sundhed. Undervisningen på studieretningerne havde et arbejdsrelateret perspektiv med fokus på efterfølgende beskæftigelsesmuligheder, samt forberedelse til eksterne praktikker i virksomheder og institutioner. IT-medie kunne kun tilbydes som valgfag. Den unge klagede, da den unge ønskede sin STU på et uddannelsessted, hvor den unge i højere grad kunne imødekommes i forhold til sit ønske om at arbejde med IT-relaterede emner.

Nævnet ændrede kommunens afgørelse. Nævnet vurderede, at kommunens tilbud ikke i tilstrækkelig grad kunne imødekomme den unges behov ved en STU. Nævnet vurderede, at kommunen ved valget af uddannelsessted ikke i tilstrækkelig grad havde taget højde for elevens faglige ønsker og store behov for meningsgivende aktiviteter i forhold til at kunne fastholde motivationen for deltagelse i et STU tilbud.

I lighed med tidligere år har klagenævnet i 2022 set eksempler på uddannelsesplaner, hvor de formulerede mål for den unges STU har været af meget generel karakter, eller hvor der kun er beskrevet ganske få mål i forhold til de kompetencer, den unge ønsker at tilegne sig under uddannelsen.

Det er således relevant også for den unge selv at være opmærksom på at få skrevet mål og ønsker ind i uddannelsesplanen.

Uddannelsesplanen skal justeres efter behov og mindst én gang årligt. Det er ikke ensbetydende med, at der skal træffes en ny afgørelse hvert år. Tilbuddet om STU er et sammenhængende forløb, og kommunens afgørelse gælder derfor ikke kun for et år, men for et treårigt forløb.

Der er kun behov for en ny afgørelse, hvis det i forbindelse med evalueringen og justeringen af uddannelsesplanen vurderes, at STU tilbuddet ikke længere kan tilgodese den unges ønsker og behov. Den unge kan også selv anmode om et andet tilbud i løbet af den treårige uddannelse, hvorefter kommunen skal træffe en ny afgørelse.

I sager, hvor uddannelsesplanen ikke er udarbejdet, er meget mangelfuld, eller det tydeligt fremgår, at den ikke er udarbejdet efter samråd med den unge og eventuelt partsrepræsentanten/værgen, kan klagenævnet hjemvise sagen til fornyet behandling i kommunen.

En hjemvisning er nødvendig, når klagenævnet ikke kan lave en saglig vurdering af, om det tilbudte uddannelsessted tilgodeser den unges behov, og nævnet samtidig vurderer, at kommunen ikke har haft tilstrækkelige oplysninger om den unge og dennes behov i forhold til STU'en. Kommunen har derfor ikke kunnet lave en tilstrækkelig fagligt begrundet vurdering af, hvilket uddannelsessted, der kunne tilgodese den unges behov i en STU.

Når en sag hjemvises til ny behandling, skal kommunen indhente relevante oplysninger og derefter træffe en ny afgørelse.

KAPITEL 7

**KLAGENÆVNET
KAN ALENE
TAGE STILLING
TIL REGIONALE
TILBUD I FØR-
SKOLESAGER**

Klager på førskoleområdet

Klagenævnet kan tage stilling til klager over kommunens afgørelse om henvisning eller afslag på henvisning til specialpædagogisk bistand til børn, der endnu ikke er begyndt deres skolegang. Klagenævnet har kun kompetence til at behandle en klagesag på dette område, hvis den vedrører et regionalt tilbud.

Klagenævnet kan også tage stilling til klager over regionsrådenes afgørelse om det nærmere indhold af den specialpædagogiske bistand for børn i førskolealderen, der er henvist til et af de regionale tilbud.¹⁰

I 2022 har klagenævnet ikke modtaget klager på førskoleområdet. I 2021 modtog klagenævnet én klage.

Klagenævnet afviste i 2021 at behandle den modtagne klage, da den ikke vedrørte et regionalt tilbud.

¹⁰ Lovbekendtgørelse nr. 1396 af 5. oktober 2022 om folkeskolen § 51, stk. 3 og 8.

KAPITEL 8

Klager på voksenområdet

Klagenævnet kan i sager om kompenserende specialundervisning for voksne alene tage stilling til retlige spørgsmål¹¹. Klagenævnet kan således ikke tage stilling til den faglige vurdering i kommunens afgørelse, men alene til, om kommunens vurdering af behovet for kompenserende specialundervisning er foretaget på baggrund af lovlige (saglige) kriterier, og om forvaltningslovens regler om blandt andet partshøring, begrundelse og klagevejledning er overholdt.

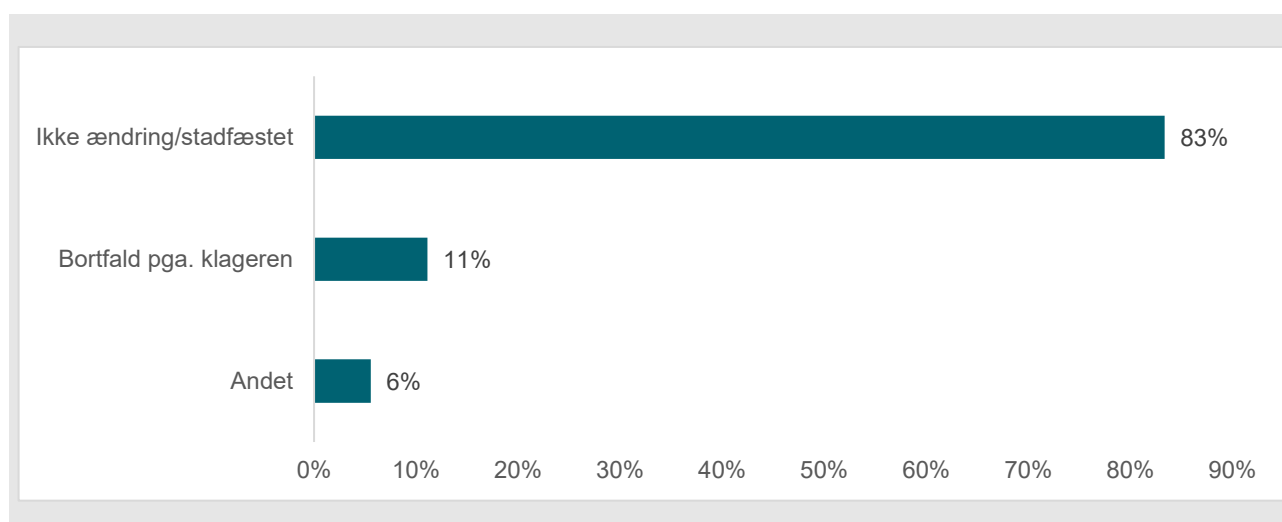
**KLAGENÆVNET
KAN ALENE TAGE
STILLING TIL
RELIGE SPØRGS-
MÅL I VOKSEN-
SAGER**

Da klagenævnet alene kan tage stilling til retlige spørgsmål i klagesager om specialundervisning for voksne, kan nævnet kun træffe afgørelse om, at sagen enten skal hjemvises til ny behandling i kommunen som følge af væsentlige retlige mangler, eller at kommunens afgørelse stadfæstes (opretholdes).

Klagenævnet kan ikke tage stilling til, om borgeren skal have et specialundervisningstilbud eller ej, eller om det undervisningstilbud, kommunen tilbyder, er tilstrækkeligt.

Klagenævnet har modtaget 23 klager om specialundervisning for voksne i 2022. I 2021 modtog klagenævnet 20 klager på voksenområdet.

FIGUR 8.1 UDFALDET AF AFSLUTTEDE VOKSENSAGER I 2022

¹¹ Bekendtgørelse nr. 378 af 28. april 2006 om specialundervisning for voksne § 17, stk. 1.

Klagenævnet har afsluttet 18 klagesager på voksenområdet i 2022. I 15 af sagerne har klagenævnet ikke ændret (opretholdt) kommunens afgørelse, svarende til ca. 83 pct. Det er en stigning i forhold til 2021, hvor det var ca. 68 pct. af de afsluttede sager, der blev stadfæstet.

Klagenævnet har ikke hjemvist nogen sager til fornyet behandling i kommunen i 2022. I 2021 blev 7 sager hjemvist grundet så væsentlige retlige mangler i kommunens afgørelse, at sagen skulle behandles igen.

De øvrige 3 afsluttede sager i 2022 er bortfaldet af forskellige årsager.

Kommunernes sagsbehandling

Når klagenævnet behandler klager over kommunernes afgørelser på førskole- og folkeskoleområdet samt ungdoms- og voksenområdet, foretager nævnet også en vurdering af, om kommunen i sin sagsbehandling har overholdt forvaltningsretlige regler og principper om fx partshøring og begrundelse for afgørelsen.

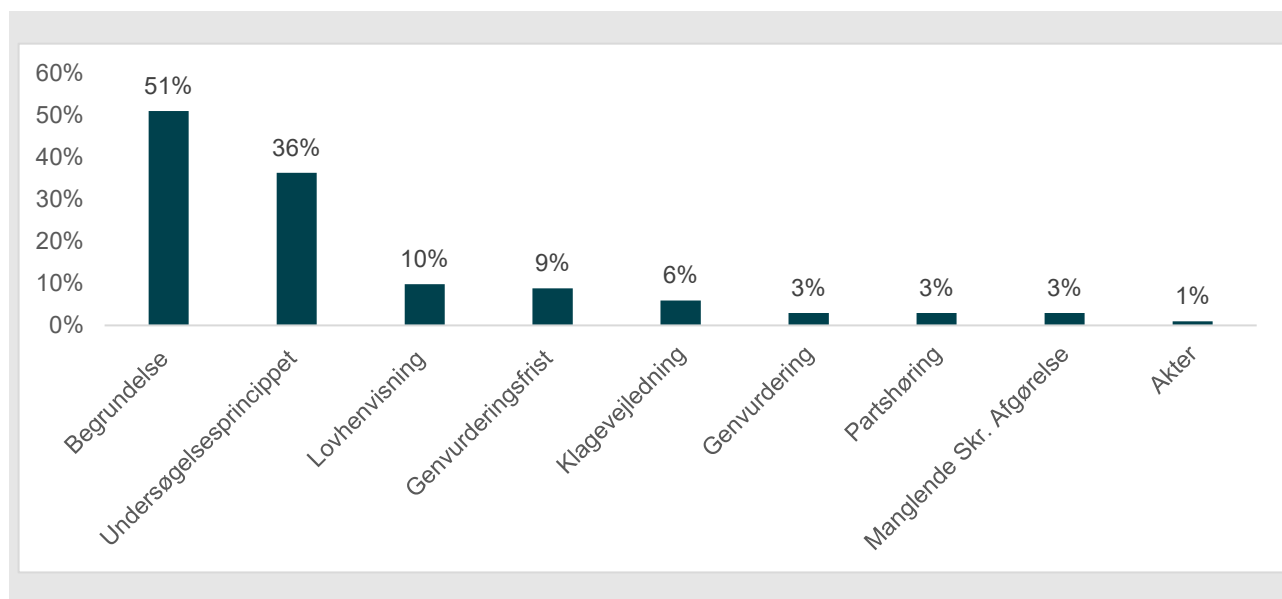
Det er udelukkende i de sager, som klagenævnet realitetsbehandler, at det registreres, om kommunerne har begået fejl i deres sagsbehandling.

Klagenævnet har i 2022 realitetsbehandlet 304 sager. I 102 af disse har der været formelle fejl i kommunernes sagsbehandling, svarende til ca. 34 pct. Det skal bemærkes, at der kan være flere formelle fejl i en enkelt sag. Fejlprocenten er faldet lidt i forhold til 2021, hvor der var fejl i kommunernes sagsbehandling i 75 ud af 202 sager, svarende til ca. 37 pct.

Klagenævnet følger Ankestyrelsens retningslinjer i forhold til formulering og registrering af kritik af formelle fejl i kommunernes sagsbehandling. Klagenævnet udtaler således kun kritik ved overtrædelse af garantiforskrifter (fx manglende begrundelse eller partshøring) og ved overtrædelse af væsentlige ordensforskrifter (fx manglende eller utilstrækkelig klagevejledning).

I sager, der ændres eller hjemvises, udtaler klagenævnet kun kritik, hvis årsagen til ændringen eller hjemvisningen skyldes andet end væsentlige formelle sagsbehandlingsfejl (fx brugen af de materielle regler).

FIGUR 9.1 OVERSICHT OVER FORMELLE FEJL I 2022

Begrundelse

Den oftest forekommende fejl i kommunernes afgørelser er utilstrækkelig eller manglende begrundelse til borgeren. Disse har udgjort knap 51 pct. af de formelle fejl.

Når der er registreret og formuleret kritik i klagenævnets afgørelse i forhold til utilstrækkelig eller manglende begrundelse, skyldes det ofte, at kommunen ikke tydeligt har forklaret, hvad kommunen har lagt vægt på i vurderingen, og hvilken betydning det har for resultatet.

En skriftlig afgørelse skal indeholde en begrundelse, hvis parten ikke får fuldt ud medhold.

Sagens faktiske omstændigheder og de relevante regler er grundlaget for afgørelsen. Det skal derfor fremgå af begrundelsen, hvilke oplysninger i sagen, der har været afgørende for kommunens vurdering. Begrundelsen skal også indeholde en henvisning til relevante retsregler.

En fyldestgørende begrundelse vil efter omstændighederne ligeledes kræve en stillingtagen til eventuelle synspunkter, borgeren har gjort gældende. Hvis der i afgørelsen indgår et skøn, skal hovedhensynene, som har været bestemmende for skønet også angives. Der skal foretages et skøn, når resultatet ikke kan læses direkte ud af bestemmelserne i lovgivningen, og det er nødvendigt at foretage en afvejning af hvilke forhold, der skal lægges mest vægt på.

BEGRUNDELSEN SKAL:

- Give borgeren fuld information om grundlaget og baggrunden for afgørelsen
- Bidrage til at sikre, at grundlaget for afgørelsen er sagligt og fyldestgørende
- Udgøre et væsentligt grundlag for borgerens overvejelser om, hvorvidt han/hun vil klage over kommunens afgørelse
- Give klageinstansen mulighed for at vurdere afgørelsens holdbarhed

Se mere i Ankestyrelsens håndbog og Børne- og Undervisningsministeriets vejledning:

[At skrive en afgørelse — Ankestyrelsen \(ast.dk\)](http://ast.dk)

[Ny vejledning til skoleledere om forvaltningsretlige regler | Børne- og Undervisningsministeriet \(uvm.dk\)](http://uvm.dk)

AFGØRELSESSKABELON

På klagenævnets hjemmeside ligger der en skabelon og et eksempel på en afgørelse på folkeskoleområdet og på STU-området, som overholder forvaltningslovens krav til indholdet af en begrundelse og klagevejledning.

Skabelonerne er lavet som hjælp og inspiration til kommuner og skoleledere, når de skal skrive afgørelser.

Dette link fører direkte til afgørelsesskabelonerne.

[Afgørelsesskabelon](#)

Undersøgelsesprincippet

Omkring 36 pct. af de formelle fejl er blevet registreret som fejl i forhold til undersøgelsesprincippet. Det sker, når klagenævnet vurderer, at kommunen ikke har oplyst sagen tilstrækkeligt, inden der er blevet truffet afgørelse.

Hvis sagen ikke er tilstrækkeligt oplyst, fører det oftest til, at klagenævnet er nødsaget til at hjemvise sagen til fornyet behandling. Se mere om betydningen af en aktuel pædagogisk-

psykologisk vurdering (PPV) i folkeskolesagerne under afsnittet om hjemvisninger i kapitel 4, side 36.

Genvurdering

Fejl i forbindelse med genvurdering eller manglende overholdelse af genvurderingsfristen har samlet udgjort ca. 12 pct. af de formelle fejl.

Reglerne om genvurdering på folkeskoleområdet fremgår af folkeskoleloven og specialundervisningsbekendtgørelsens kapitel 8.

§

Folkeskoleloven (LBK nr. 1396 af 5. oktober 2022)

§ 51 b. Klage til Klagenævnet for Specialundervisning, jf. § 51, stk. 3-5, 8 og 9, skal indgives til den myndighed, der har truffet afgørelsen. Den myndighed, der har truffet afgørelsen, vurderer, om der er grundlag for at give klager helt eller delvis medhold.

Stk. 2. Giver den myndighed, som har truffet afgørelsen, ikke klageren medhold, sender myndigheden klagen og begrundelse for afgørelsen og genvurderingen videre til Klagenævnet for Specialundervisning.

Stk. 3. Børne- og undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om behandlingen af klagesager, herunder regler om tidsfrister for genvurdering og videresendelse af klager.

REGLERNE OM PROCEDUREN FOR GENVURDERING FREMGRÅR AF SPECIALUN- DERVISNINGSBE- KENDTGØRELSEN §§ 21 OG 22

Klager over afgørelser om specialundervisning skal indgives til den myndighed, der har truffet afgørelsen. Myndigheden, der har truffet afgørelsen skal herefter inden for 4 uger foretage en vurdering af, om der er grundlag for at give klager helt eller delvist medhold i klagen.

Hvis myndigheden ikke kan foretage genvurderingen inden 4 uger, fordi der skal skaffes yderligere oplysninger, vurdering eller lignende, skal forældrene have underretning herom samt besked om, hvornår genvurderingen forventes færdig.

Hvis myndigheden efter genvurderingen giver forældrene helt eller delvist medhold i klagen, skal myndigheden sende en ny afgørelse til forældrene.

Hvis der kun gives delvist medhold, skal forældrene inden 4 uger fra afgørelsens modtagelse meddele, om de ønsker at fastholde klagen. Hvis forældrene ønsker at fastholde klagen,

**SE MERE OM
HVILKE DOKU-
MENTER, DER
SKAL MEDSEN-
DES KLAGEN I
KAPITEL 3, SIDE
21**

skal myndigheden sende klagen og genvurderingen til klagenævnet inden 2 uger efter modtagelsen. Myndigheden skal samtidig orientere forældrene om, at klagen videresendes til klagenævnet.

Hvis myndigheden derimod vurderer, at afgørelsen skal fastholdes, skal myndigheden sende klagen, en genvurdering med begrundelse samt en række dokumenter til klagenævnet med henblik på klagenævnets vurdering af sagen. Samtidig hermed skal myndigheden orientere forældrene om fremsendelse af klagen.

Der skal ikke foretages genvurdering på STU- eller voksenområdet, da disse påklages direkte til Klagenævnet for Specialundervisning.

Lovhenvvisning

Utilstrækkelig eller manglende lovhenvvisning i kommunens afgørelse har udgjort ca. 10 pct. af de formelle fejl. Ifølge forvaltningsloven skal der i en afgørelse være henvist til de retsregler, afgørelsen er truffet efter.

Klagevejledning

Omkring 6 pct. af de formelle fejl har handlet om utilstrækkelig eller manglende klagevejledning i kommunens afgørelse. Reglerne om klagevejledning findes i forvaltningsloven.

Det er fx en formel fejl, hvis kommunen har sat en klagefrist på 4 uger i klagevejledningen til en afgørelse om den særligt tilrettelagte ungdomsuddannelse. Der er ingen klagefrist i disse sager, og kommunens klagevejledning er derfor forkert.¹²

¹² Lovbekendtgørelse nr. 610 af 28. maj 2019 om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov § 12, stk. 2.

§

FORVALTNINGSLOVEN

Lovbekendtgørelsen (*LBK 433 af 22. april 2014*)

- § 19 om *Partshøring*
- §§ 22, 23 og 24 om *Begrundelse m.v.*
- § 25 om *Klagevejledning*

BILAG 1

Kommuneoversigt folkeskole-sager

Folkeskole Kommune	Afsluttede klagesager	Realitetsbehandlede klagesager	Stadfæstet	Ændret	Hjemvist
Aabenraa Kommune	1	1	0	0	1
Aalborg Kommune	1	0	0	0	0
Aarhus Kommune	5	3	2	1	0
Albertslund Kommune	1	1	1	0	0
Allerød Kommune	3	1	1	0	0
Assens Kommune	1	1	1	0	0
Ballerup Kommune	10	9	1	4	4
Billund Kommune	5	4	0	3	1
Bornholms Regionskom- mune	2	2	1	1	0
Brøndby Kommune	1	1	1	0	0
Brønderslev Kommune	5	5	4	0	1
Dragør Kommune	0	0	0	0	0
Egedal Kommune	7	3	0	2	1
Esbjerg Kommune	2	0	0	0	0
Fanø Kommune	0	0	0	0	0
Faaborg-Midtfyn Kommune	0	0	0	0	0
Favrskov Kommune	2	2	2	0	0
Faxe Kommune	3	2	2	0	0
Fredensborg Kommune	0	0	0	0	0
Fredericia Kommune	1	0	0	0	0
Frederiksberg Kommune	1	0	0	0	0
Frederikshavn Kommune	2	1	0	0	1
Frederikssund Kommune	13	9	8	0	1
Furesø Kommune	3	2	1	0	1
Gentofte Kommune	6	4	3	1	0
Gladsaxe Kommune	16	13	5	6	2
Glostrup Kommune	3	3	2	1	0
Greve Kommune	3	2	2	0	0
Gribskov Kommune	16	13	5	4	4

Folkeskole Kommune	Afsluttede klagesager	Realitetsbehandlede klagesager	Stadfæstet	Ændret	Hjemvist
Guldborgsund Kommune	1	0	0	0	0
Haderslev Kommune	3	2	2	0	0
Halsnæs Kommune	6	5	1	0	4
Hedensted Kommune	0	0	0	0	0
Helsingør Kommune	5	5	4	0	1
Herlev Kommune	0	0	0	0	0
Herning Kommune	7	7	1	6	0
Hillerød Kommune	4	3	1	2	0
Hjørring Kommune	0	0	0	0	0
Holbæk Kommune	7	6	2	3	1
Holstebro Kommune	10	8	0	6	2
Horsens Kommune	4	3	2	0	1
Hvidovre Kommune	1	0	0	0	0
Høje-Taastrup Kommune	6	3	2	0	1
Hørsholm Kommune	0	0	0	0	0
Ikast-Brande Kommune	1	1	1	0	0
Ishøj Kommune	1	0	0	0	0
Jammerbugt Kommune	1	1	1	0	0
Kalundborg Kommune	10	7	4	3	0
Kerteminde Kommune	2	1	1	0	0
Kolding Kommune	4	3	2	1	0
Københavns Kommune	29	21	8	13	0
Køge Kommune	2	2	2	0	0
Langeland Kommune	3	2	0	2	0
Lejre Kommune	0	0	0	0	0
Lemvig Kommune	0	0	0	0	0
Lolland Kommune	7	3	0	0	3
Lyngby-Taarbæk Kom- mune	3	3	2	0	1
Læsø Kommune	0	0	0	0	0
Mariagerfjord Kommune	0	0	0	0	0
Middelfart Kommune	2	1	0	0	1
Morsø Kommune	1	0	0	0	0
Norrdjurs Kommune	1	1	0	0	1

Folkeskole Kommune	Afsluttede klagesager	Realitetsbehandlede klagesager	Stadfæstet	Ændret	Hjemvist
Nordfyns Kommune	7	4	3	0	1
Nyborg Kommune	5	2	0	1	1
Næstved Kommune	5	5	4	0	1
Odder Kommune	0	0	0	0	0
Odense Kommune	3	3	3	0	0
Odsherred Kommune	1	1	0	0	1
Randers Kommune	1	0	0	0	0
Rebild Kommune	0	0	0	0	0
Ringkøbing-Skjern Kom- mune	1	1	1	0	0
Ringsted Kommune	1	1	1	0	0
Roskilde Kommune	3	3	2	1	0
Rudersdal Kommune	2	2	1	1	0
Rødovre Kommune	3	1	1	0	0
Samsø Kommune	0	0	0	0	0
Silkeborg Kommune	10	7	5	1	1
Skanderborg Kommune	1	0	0	0	0
Skive Kommune	0	0	0	0	0
Slagelse Kommune	0	0	0	0	0
Solrød Kommune	6	4	0	3	1
Sorø Kommune	1	0	0	0	0
Stevns Kommune	4	3	1	2	0
Struer Kommune	0	0	0	0	0
Svendborg Kommune	0	0	0	0	0
Syddjurs Kommune	2	1	0	1	0
Sønderborg Kommune	0	0	0	0	0
Thisted Kommune	11	10	1	9	0
Tønder Kommune	1	1	0	1	0
Tårnby Kommune	5	2	2	0	0
Vallensbæk	0	0	0	0	0
Varde Kommune	4	2	1	1	0
Vejen Kommune	3	3	1	1	1
Vejle Kommune	3	3	2	1	0
Vesthimmerlands Kom- mune	1	1	0	0	1

Folkeskole Kommune	Afsluttede klagesager	Realitetsbehandlede klagesager	Stadfæstet	Ændret	Hjemvist
Viborg Kommune	0	0	0	0	0
Vordingborg Kommune	2	2	0	0	2
Ærø Kommune	0	0	0	0	0
Total	320	232	106	83	43

BILAG 2

Kommuneoversigt STU-sager

STU Kommune	Afsluttede klagesager	Realitetsbehand- lede klagesager	Stadfæstet	Ændret	Hjemvist
Aabenraa Kommune	0	0	0	0	0
Aalborg Kommune	0	0	0	0	0
Aarhus Kommune	1	1	1	0	0
Albertslund Kommune	0	0	0	0	0
Allerød Kommune	0	0	0	0	0
Assens Kommune	0	0	0	0	0
Ballerup Kommune	1	1	1	0	0
Billund Kommune	2	1	1	0	0
Bornholms Regionskom- mune	0	0	0	0	0
Brøndby Kommune	0	0	0	0	0
Brønderslev Kommune	0	0	0	0	0
Dragør Kommune	0	0	0	0	0
Egedal Kommune	0	0	0	0	0
Esbjerg Kommune	0	0	0	0	0
Fanø Kommune	0	0	0	0	0
Faaborg-Midtfyn Kommune	0	0	0	0	0
Favrskov Kommune	1	1	1	0	0
Faxe Kommune	0	0	0	0	0
Fredensborg Kommune	0	0	0	0	0
Fredericia Kommune	2	1	1	0	0
Frederiksberg Kommune	1	1	1	0	0
Frederikshavn Kommune	0	0	0	0	0
Frederikssund Kommune	1	1	1	0	0
Furesø Kommune	0	0	0	0	0
Gentofte Kommune	0	0	0	0	0
Gladsaxe Kommune	1	1	1	0	0
Glostrup Kommune	0	0	0	0	0
Greve Kommune	0	0	0	0	0
Gribskov Kommune	1	1	0	1	0
Guldborgsund Kommune	0	0	0	0	0
Haderslev Kommune	0	0	0	0	0

STU Kommune	Afsluttede klagesager	Realitetsbehand- lede klagesager	Stadfæstet	Ændret	Hjemvist
Halsnæs Kommune	1	1	1	0	0
Hedensted Kommune	0	0	0	0	0
Helsingør Kommune	2	2	2	0	0
Herlev Kommune	2	2	1	1	0
Herning Kommune	0	0	0	0	0
Hillerød Kommune	3	3	1	2	0
Hjørring Kommune	0	0	0	0	0
Holbæk Kommune	3	3	0	3	0
Holstebro Kommune	0	0	0	0	0
Horsens Kommune	3	2	2	0	0
Hvidovre Kommune	0	0	0	0	0
Høje-Taastrup Kommune	0	0	0	0	0
Hørsholm Kommune	0	0	0	0	0
Ikast-Brande Kommune	0	0	0	0	0
Ishøj Kommune	0	0	0	0	0
Jammerbugt Kommune	0	0	0	0	0
Kalundborg Kommune	3	3	2	1	0
Kerteminde Kommune	0	0	0	0	0
Kolding Kommune	0	0	0	0	0
Københavns Kommune	6	4	4	0	0
Køge Kommune	0	0	0	0	0
Langeland Kommune	0	0	0	0	0
Lejre Kommune	1	1	0	1	0
Lemvig Kommune	2	2	2	0	0
Lolland Kommune	4	4	3	1	0
Lyngby-Taarbæk Kommune	0	0	0	0	0
Læsø Kommune	0	0	0	0	0
Mariagerfjord Kommune	0	0	0	0	0
Middelfart Kommune	0	0	0	0	0
Morsø Kommune	0	0	0	0	0
Norddjurs Kommune	0	0	0	0	0
Nordfyns Kommune	1	0	0	0	0
Nyborg Kommune	0	0	0	0	0
Næstved Kommune	1	1	1	0	0

STU Kommune	Afsluttede klagesager	Realitetsbehand- lede klagesager	Stadfæstet	Ændret	Hjemvist
Odder Kommune	0	0	0	0	0
Odense Kommune	2	2	1	0	1
Odsherred Kommune	0	0	0	0	0
Randers Kommune	2	2	0	2	0
Rebild Kommune	0	0	0	0	0
Ringkøbing-Skjern Kom- mune	0	0	0	0	0
Ringsted Kommune	0	0	0	0	0
Roskilde Kommune	0	0	0	0	0
Rudersdal Kommune	0	0	0	0	0
Rødovre Kommune	3	2	1	1	0
Samsø Kommune	0	0	0	0	0
Silkeborg Kommune	1	1	0	1	0
Skanderborg Kommune	0	0	0	0	0
Skive Kommune	0	0	0	0	0
Slagelse Kommune	1	1	0	1	0
Solrød Kommune	0	0	0	0	0
Sorø Kommune	0	0	0	0	0
Stevns Kommune	0	0	0	0	0
Struer Kommune	2	2	2	0	0
Svendborg Kommune	1	1	0	1	0
Syddjurs Kommune	0	0	0	0	0
Sønderborg Kommune	0	0	0	0	0
Thisted Kommune	0	0	0	0	0
Tønder Kommune	2	2	1	1	0
Tårnby Kommune	0	0	0	0	0
Vallensbæk	0	0	0	0	0
Varde Kommune	0	0	0	0	0
Vejen Kommune	5	5	3	2	0
Vejle Kommune	1	1	0	1	0
Vesthimmerlands Kommune	0	0	0	0	0
Viborg Kommune	1	1	1	0	0
Vordingborg Kommune	0	0	0	0	0
Ærø Kommune	0	0	0	0	0

STU Kommune	Afsluttede klagesager	Realitetsbehand- lede klagesager	Stadfæstet	Ændret	Hjemvist
Total	64	57	36	20	1